

Računovodstveno praćenje nabave imovine

Martić, Marija

Graduate thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Tourism and Rural Development in Pozega / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet turizma i ruralnog razvoja u Požegi**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:277:584668>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-23**

Repository / Repozitorij:

[FTRR Repository - Repository of Faculty Tourism and Rural Development Pozega](#)

**SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET TURIZMA I RURALNOG RAZVOJA U POŽEGI**

STUDENT: MARIJA MARTIĆ, JMBAG: 2445005234

**RAČUNOVODSTVENO PRAĆENJE NABAVE
IMOVINE**

DIPLOMSKI RAD

Požega, rujan 2024. godine.

**SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET TURIZMA I RURALNOG RAZVOJA U POŽEGI**

STRUČNI DIPLOMSKI STUDIJ TRGOVINSKOG POSLOVANJA

**RAČUNOVODSTVENO PRAĆENJE NABAVE
IMOVINE**

DIPLOMSKI RAD

IZ KOLEGIJA RAČUNOVODSTVO TRGOVINE

MENTOR: mr.sc. Sunčica Bajić

STUDENT: Marija Martić

JMBAG studenta: 2445005234

Požega, rujan 2024. godine

SAŽETAK

Nabava imovine je jedna od ključnih aktivnosti u poduzeću, jer imovina predstavlja resurs od koje se u budućnosti očekuju ekonomske koristi. Za razliku od kratkotrajne imovine poduzeća, dugotrajna imovina ne mijenja svoj fizički oblik, a u troškove se priznaje u skladu s korisnim vijekom uporabe.

Računovodstveno evidentiranje stjecanja ili nabave dugotrajne imovine obuhvaća evidentiranje na temelju nabavne vrijednosti i svih ovisnih troškova koji se pripisuju toj imovini do trenutka stavljanja u upotrebu. Poduzeće nabavlja imovinu na različite načine, najčešće kupnjom, ali imovinu je moguće proizvesti, unajmiti, razmijeniti, unijeti ulaganjem članova ili primiti kao donaciju.

U ovom radu navedeni su i istraženi primjeri i postupci stjecanja imovine te su prikazani primjeri računovodstvenog evidentiranja svih načina nabave te metode obračuna amortizacije. Ključne riječi: dugotrajna imovina, postupci nabave, trošenje imovine.

SUMMARY

Acquisition of assets is one of the company's key activities because assets represent a resource from which future economic benefits are expected. In contrast to the company's short-term assets, fixed assets don't change their physical form, and are recognized as expenses in accordance with useful economic life.

Accounting recording of acquisition or fixed assets procurement includes recording on the basis of purchase value and all dependent costs attributed to those assets from the moment they are put into service. The company can acquire assets in different ways, most often by purchase. On the other hand, assets can be produced, rented, exchanged, brought in by members' investment or received as a donation.

This paper lists and investigates some examples and procedures of assets acquisition as well as shows examples of accounting recording of all procurement and depreciation calculation methods.

Key words: fixed assets, procurement procedures, consumption of assets

SADRŽAJ:

1. UVOD	1
2. POJAM RAČUNOVODSTVA	2
2.1. Temeljne karakteristike financijskog računovodstva poduzetnika u Hrvatskoj.....	2
2.2. Sustav računovodstva.....	3
2.3 Osnovni pojmovi u računovodstvu.....	5
3. IMOVINA TRGOVAČKOG DRUŠTVA.....	8
3.1. Dugotrajna imovina pojam i karakteristike.....	8
3.2. Kratkotrajna imovina pojam i karakteristike	9
4. NABAVA DUGOTRAJNE IMOVINE	11
4.1. Uvjeti priznavanja dugotrajne materijalne imovine	11
4.2. Nabava dugotrajne imovine	12
4.3. Amortizacija.....	20
4.4. Vrijednosno usklađenje imovine.....	22
4.5. Rashodovanje imovine.....	24
5. NABAVA IMOVINE NA PRIMJERU MAGMA D.O.O.	25
5.1. Evidentiranje dugotrajne imovine 2022./2023.g.....	30
5.2. Nabava imovine na primjeru poduzeća Magma d.o.o.	31
5.3. Računovodstveno evidentiranje softvera Roboplan Professional.....	34
6. ZAKLJUČAK	38
LITERATURA	40
PRILOZI.....	41

1. UVOD

Tema ovoga diplomskog rada je računovodstveno praćenje nabave imovine kao ključnog resursa svakog poduzeća i najbitnijeg preduvjeta za obavljanje djelatnosti. S obzirom da se imovina poduzeća pojavljuje u različitim pojavnim oblicima (materijalnim, nematerijalnim) i korisnim vijekom trajanja (kratkotrajna, dugotrajna) te da se, ovisno o tome, primjenjuju različiti računovodstveni postupci, u ovom radu obrađena je tematika nabave dugotrajne imovine. Računovodstveni sustav je vrlo kompleksan i opsežan i samim time zahtijeva poznavanje računovodstvenih pravila i načela. Osim toga bitno je razumijevanje klasifikacije imovine kako bi ona bila pravilno evidentirana. Rezultat toga su točni podaci u financijskim izvještajima.

Ovaj rad sastoji se od uvoda, četiri poglavlja i zaključka. U drugom poglavlju prikazan je regulatorni okvir financijskog računovodstva poduzetnika u Republici Hrvatskoj te su definirani osnovni računovodstveni pojmovi.

Treće poglavlje teoretski obrađuje teoretski pojam imovine te osnovne klasifikacije imovine. Isto tako, prikazani su i njeni izvori.

Četvrto poglavlje diplomskog rada orijentira se na samu nabavu imovine i na sve potrebne informacije koje treba poznavati prije računovodstvenog unosa u poslovne knjige kao i procesi u vijeku trajanja imovine kao što su amortizacija, revalorizacija, pa sve do njenog uništenja i otuđenja.

Nabava imovine od ugovaranja, dostave, odobravanja, knjiženja, plaćanja proizvoda, vrijednosnog usklađenja odnosno amortizacije detaljno je objašnjena u petom poglavlju na primjeru poduzeća Magma d.o.o.

Šesti dio ovog rada je zaključak u kojem su izneseni temeljni zaključci o provedenom teoretskom istraživanju te primjeni računovodstvenih postupaka u praksi.

2. POJAM RAČUNOVODSTVA

Računovodstvo se bavi evidentiranjem poslovnih događaja od samog osnutka svakog poduzeća. Kako bi se poslovni događaji evidentirali i prikazali na pravi način potrebno je poznavanje načela, standarda, zakona kao i ostalih neračunovodstvenih informacija. Skup svih financijskih informacija koje na kraju sačinjavaju financijske izvještaje, trebaju dati pravu sliku o poduzeću direktorima, državnim agencijama, dobavljačima, kupcima, ulagačima i ostalim internim i eksternim osobama.

Brojne su definicije računovodstvene funkcije, a one najčešće podrazumijevaju tehnike evidentiranja (knjiženja) poslovnih događaja. Preduvjet takvom evidentiranju je razumijevanje koje to poslovne promjene uistinu utječu na financijske podatke, odnosno ima li poslovna promjena utjecaj na imovinu, obveze, prihode, troškove ili kapital. Isto tako, temeljni preduvjet računovodstva je vjerodostojna dokumentacija kojom je moguće dokazati poslovnu promjenu te dokazati njen financijski učinak.

Tradicionalno poimanje računovodstva podrazumijeva financijsko računovodstvo koje se primarno bavi evidentiranjem poslovnih primjena u cilju osiguranja podataka potrebnih za sastavljanje temeljnih financijskih izvještaja. Korisnici takvih podataka su najčešće vanjski, odnosno potencijalni ulagači, Porezna uprava, javnost, ali i dobavljači te kupci. „Sve države donose propise o obveznosti vođenja računovodstva te načinu vođenja računovodstva, a osnovni razlozi vođenja računovodstva određenih subjekata utvrđivanje rezultata ekonomskih aktivnosti te kontrola zakonitosti tih aktivnosti. Na temelju računovodstva, državni organi kontroliraju odvijaju li se ekonomske aktivnosti u skladu s propisima s ciljem osiguravanja državnih prihoda te zaštita vjerovnika i dioničara“ (Belak, 2006:3).

U posljednje vrijeme snažno se, uz financijsko računovodstvo, razvija i troškovno i upravljačko računovodstvo, koje uz detaljnije financijske podatke prati i niz nefinancijskih (npr. broj i strukturu zaposlenih, korisni vijek trajanja imovine, kvalitetu usluge ili proizvoda, vrijeme pružanja usluge ili izrade proizvoda...), namijenjeno je unutarnjim korisnicima, najčešće menadžmentu za potrebe donošenja poslovnih odluka.

2.1. Temeljne karakteristike financijskog računovodstva poduzetnika u Hrvatskoj

Financijsko računovodstvo poduzetnika u Republici Hrvatskoj se temelji na:

- Zakonu o računovodstvu (NN 85/24, u daljnjem tekstu-Zakon)

- Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja za velike poduzetnike (u daljnjem tekstu MSFI)
- Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja za male i srednje poduzetnike (u daljnjem tekstu HSFI)

Zakon uređuje opće odredbe, dužnosti i obveze poduzetnika vezane za njihovo razvrstavanje, knjigovodstvene isprave, poslovne knjige, financijsko izvještavanje, primjenu standarda financijskog izvještavanja te javnu objavu financijskih izvještaja. U smislu Zakona poduzetnik je svako trgovačko društvo, pravna ili fizička koje obavlja gospodarsku djelatnost koja je obveznik poreza na dobit te je obvezan obavljati računovodstvene poslove, odnosno prikupljati i sastavljati knjigovodstvene isprave, voditi poslovne knjige te, na temelju njih, sastavljati propisane financijske izvještaje. Istim Zakonom trgovačkim društvima propisana je primjena dvojnog knjigovodstva.

Ovisno o veličini, trgovačka društva dužna su primjenjivati računovodstvene standarde, odnosno sastavljati financijska izvješća primjenom HSFI ili MSFI. HSFI primjenjuju poduzetnici čija aktiva nije veća od 25 mil eura, imaju neto prihod manji od 50 mil eura te imaju do 250 radnika tijekom poslovne godine (mali i srednji). Veliki poduzetnici koji prelaze te uvjete dužni su primjenjivati MSFI. Standardi financijskog izvještavanja, zapravo, propisuju računovodstvena načela i pravila priznavanja, mjerenja i klasifikacije poslovnih događaja te izradu i objavu temeljnih financijskih izvještaja.

2.2. Sustav računovodstva

Kako je prethodno navedeno, računovodstveni sustav se temelji na vjerodostojnim knjigovodstvenim ispravama, a one su pisani dokument ili elektronički zapis koje dokazuju nastanak poslovne primjene te čine temelj za unos u poslovne knjige. Zakonom je propisan minimalan sadržaj informacija koje mora imati isprava da bi bila predmetom računovodstvene evidencije, a ovisno o vrsti poslovne promjene njen sadržaj se dopunjuje.

Podaci s knjigovodstvenih isprava unose se u poslovne knjige koje se zaključuju na kraju poslovne godine te se na temelju sistematiziranih podataka iz njih sastavljaju financijska ili duga poslovna izvješća.

Prema V. Belaku (2006) u nastavku su izrađene tablice u vlastitom aranžmanu u svrhu razumijevanja osnovnih računovodstvenih isprava, njihove obrade i informacija odnosno izvješća koja su produkt računovodstva i na temelju kojeg se obavlja izvještavanje, analiza i tumačenje financijskih podataka.

Tablica 1. Osnovne računovodstvene isprave

1. PODACI
- KNJIGOVODSTVENE ISPRAVE – DETALJNI OPIS STANJA I PROMJENA
- uplatnice
- isplatnice
- čekovi
- računi
- izdatnice
- itd

Izvor: Belak (2006:34)

Tablica 2. Pravila i metode u računovodstvu

2. OBRADA PODATAKA
- PRAVILA I METODE – POKAZUJU KAKO SE PODACI OBRADUJU
- računovodstvena načela
- računovodstveni standardi
- zakonske odredbe
- napuci nadležnih tijela
- pravila struke i savjeti specijaliziranih tvrtki
- itd

Izvor: Belak (2006:34)

Tablica 3. Osnovni financijski izvještaji u računovodstvu

3. INFORMACIJE
- IZVJEŠTAJI– POKAZUJU STANJE I REZULTATE
- Bilanca
- Račun dobiti i gubitka
- Izvještaj o novčanim tijekovima
- Bilješke uz temeljna izvještaje
- Izvještaj o promjenama glavnice
- Porezni izvještaji
- Menadžerski izvještaji
- Ostali izvještaji i informacije

Izvor: Belak (2006:34)

Ovim sustavom, računovodstvo se naziva još i „jezikom poslovanja“, „jezik biznisa“ i slično jer metodom dvojnog knjigovodstva svaka poslovna promjena evidentira se istodobno knjiženjem na minimalno dva konta i to minimalno jednim odobrenjem na jednom kontu i minimalno jednim zaduženjem na drugom kontu. Takvim načinom evidentiranja svake poslovne promjene postiže se bilančna ravnoteža ($IMOVINA = KAPITAL + OBVEZE$). Osnovno računovodstveno načelo je da se sve aktivnosti evidentiraju prema načelu nastanka događaja što bi značilo da se poslovne promjene koje utječu na imovinu, obveze, prihode i troškove evidentiraju onda kad su nastale, a ne kada su plaćene. Istim načelom iskazuje se dobit ili gubitak za vremensko razdoblje odnosno poslovnu godinu.

Evidentiranje knjigovodstvenih isprava u poslovne knjige danas je to puno lakše nego nekada, jer tvrtke koriste računovodstvene sustave podržane informatičkim softverima koji uvelike smanjuju ručni unos, smanjuju mogućnost pogrešaka, automatizacijom je osigurana izrada različitih računovodstvenih izvještaja i potrebnih informacija.

2.3 Osnovni pojmovi u računovodstvu

Zakonom je propisana obveza sustavnog evidentiranja svih knjigovodstvenih promjena nastalih na financijskom položaju (imovina, obveze i kapital) i uspješnosti poslovanja (prihodi i troškovi). Evidentiranje je potrebno razvrstati (grupirati) prema vrstama na način da podaci mogu osigurati podatke za godišnje financijske izvještaje. U tom smislu potrebno je ustrojiti konta. Konto je knjigovodstveni račun koji predstavlja temelj čitavog dvojnog knjigovodstva. Kako navodi V. Belak (2006:91) to je osnovica za bilježenje stanja i promjena imovine i njenih izvora te troškova, rashoda, prihoda i rezultata u skraćenom i standardiziranom obliku jer bi pisanim riječima bilo preopširno i nerazumljivo. Njegovi osnovni elementi su: naziv, stupci „duguje“ i „potražuje“, svota o kojoj se radi, opis i datum promjene. Raspored konta temelji se na unaprijed pripremljenom kontnom planu.

„Kontni plan je raspored konta u Glavnoj knjizi. Kontni plan ili razradu kontnog plana sačinjava svaki obveznik primjene Zakona o računovodstvu prema svojim potrebama pri čemu mora osigurati podatke za pozicije svih obveznih financijskih izvještaja“ (Belak, 2006:108).

Prema autoru Belaku (2006:109) u dvojnog knjigovodstvu razvijanje konta polaze od definiranje kontnih razreda ili klasa, nadalje se razredi dijele na skupine konta, nadalje skupine konta se dijele na osnovna i na kraju osnovna konta na analitička. Svi razredi, skupine, osnovna i analitička konta se šifriraju kako bi se osiguralo prepoznavanje svake pojedine knjigovodstvene stavke.

Temeljem Zakona kontni plan nije propisan i svako ga trgovačko društvo može samostalno kreirati, ali se u praksi najčešće koriste predlošci kontnih planova koje su izradile savjetničke kuće.

Tablica 4. Shema kontnog plana

RAZRED	0 – 9
SKUPINA RAČUNA	00 – 99
OSNOVNI RAČUNI	000 – 999
ANALITIČKI RAČUNI	0000 - 9999

Izvor: Izrada autora prema V. Belak (2006:110)

Evidentiranje poslovnih primjena radi se na analitičkim računima, a grupiranjem poslovnih promjena možemo dobiti podatke o istovrsnim poslovnim primjenama na osnovnom računu, skupini računa ili u razredu. U nastavku se daje struktura kontnog plana na prvoj razini, odnosno po razredima:

„RAZRED 0 – Dugotrajna imovina i potraživanja za upisani a neuplaćeni kapital

RAZRED 1 – Novac, kratkotrajna financijska imovina, kratkotrajna potraživanja, gubitak iznad visine kapitala i aktivna vremenska razgraničenja

RAZRED 2 – Kratkoročne i dugoročne obveze, dugoročna rezerviranja za rizike i troškove i pasivna vremenska razgraničenja

RAZRED 3 – Zalihe sirovina i materijala, rezervnih dijelova i sitnog inventara

RAZRED 4 – Troškovi poslovanja

RAZRED 5 – Slobodan (mjesta i nositelji troškova)

RAZRED 6 – Proizvodnja, gotovi proizvodi i roba

RAZRED 7 – Rashodi i prihodi te bruto financijski rezultat

RAZRED 8 – Financijski rezultat poslovanja

RAZRED 9 – Kapital i rezerve (pričuve)“ (V. Belak, 2006:110).

Temeljne poslovne knjige u koje unosimo financijske podatke su dnevnik i Glavna knjiga. Dnevnik knjiženja je poslovna knjiga u kojoj se kronološki prikazuju računovodstvene aktivnosti odnosno pregled svih knjiženja koja su evidentirana u određenom razdoblju. Glavna knjiga prikazuje sustavna knjiženja na kontima odnosno pregled svih konta na kojima se evidentirala neka aktivnost tijekom poslovne godine.

Dosljednom primjenom Zakona i standarda (HSFI ili MSFI) ispunjava se temeljni cilj računovodstvenog sustava, a to je sastavljanje financijskih izvještaja. Godišnji financijski izvještaji pružaju informaciju u stanju (Bilanca), uspješnosti poslovanja (Račun dobiti i gubitka) te o novčanim tokovima. Bilanca je izvještaj koji pokazuje stanje imovine, kapitala i obveza na određeni datum. To je financijski izvještaj koji je obavezan za sve pravne osobe. Sastoji se od aktive i pasive koje moraju biti u ravnoteži. Aktiva daje prikaz imovine po njenim vrstama, a pasiva obveze i vlasničku glavnica (kapital). Račun dobiti i gubitka pokazuje prihode i rashode te financijski rezultat ostvaren u određenom vremenskom razdoblju a daje informacije da li poduzeće ostvaruje dobit ili posluje s gubitkom. Izvještaj o novčanom toku je financijski izvještaj o priljevu i odljevu novca u poduzeću u određenom vremenskom razdoblju, a daje informaciju da li je poduzeće likvidno i da li uspijeva podmirivati svoje obveze. Kako bi korisnici financijskih izvještaja lakše razumjeli podatke koje iz njih mogu iščitati potrebno je uz izvještaje sastaviti i bilješke. Bilješke uz financijske izvještaje daju objašnjenja i dodatne informacije uz financijske izvještaje korisnicima financijskih izvještaja poduzeća, sastavljaju se u slobodnoj formi bez definiranog oblika obrasca.

3. IMOVINA TRGOVAČKOG DRUŠTVA

U prethodnom poglavlju je navedeno da aktivu čini imovina poduzeća koja, da bi se zadovoljila bilančna ravnoteža, mora biti jednaka pasivi, odnosno izvorima imovine (obveze i kapital). Imovina se najčešće definira kao resurs kojega kontrolira poduzetnik (ima vlasništvo nad imovinom) i od kojeg se očekuje priljev budućih ekonomskih koristi. „Buduća ekonomska korist utjelovljena u imovini jest potencijal da se doprinese, izravno ili ne izravno, priljevu novca i novčanih ekvivalenata kod poduzetnika“ (Z. Baica&N.Baica, 2013:1).

Trgovačko poduzeće stječe imovinu unosom vlastite imovine ili poslovanjem. Svaki oblik imovine u aktivu ima izvor u pasivi. Tako recimo, na početku poslovanja trgovačkog društva imovina se stječe uplatom temeljnog kapitala, odnosno žiro račun u aktivu je jednak temeljnom kapitalu u pasivi. Takva imovina je vlastita imovina, jer kapital u cijelosti pripada poduzetniku (vlasniku ili dioničarima). U toku poslovanja poduzetnik može nabavljati neki oblik imovine. Tako, na primjer, ako kupi stroj izvor te imovine će biti u obvezi prema dobavljaču, odnosno takva imovina ima tuđi izvor financiranja.

U toku poslovanja imovina mijenja svoj pojavni oblik (materijalna, nematerijalna, financijska), a posljedično tome i svoje izvore. Iz prethodno navedenih primjera vidljivo je da poduzetnik u svojoj glavnoj knjizi ima materijalnu imovinu u obliku stroja i financijsku imovinu na žiro računu. Plaćanjem obveze za stroj prema dobavljaču smanjit će svoju financijsku imovinu, ali će smanjiti i obvezu prema dobavljaču.

Temeljem predložka kontnog plana moguće je utvrditi da se imovina najčešće klasificira prema korisnom vijeku trajanja na dugotrajnu (razred 0) i kratkotrajnu (razred 1).

3.1. Dugotrajna imovina pojam i karakteristike

Dugotrajna imovina je temelj svakog poduzeća te pruža podršku u poslovnim aktivnostima, razvoju poduzeća, financijsku stabilnost i dugoročan rast. Naziva se još fiksna ili stalna imovina jer nije namijenjena prodaji u redovnom tijeku poslovanja poduzeća.

Karakteristike dugotrajne imovine su:

- Uglavnom je opipljiva
- Korisni vijek dulji od jedne godine
- Teže se pretvara u novac
- Postepeno prenosi svoju vrijednost na nove poslovne učinke

- Podliježe amortizaciji a u određenim situacijama i revalorizaciji

Tablica 5. Vrste dugotrajne imovine

DUGOTRAJNA IMOVINA	
1. NEMATERIJALNA	Izdaci za razvoj, koncesije, patenti, licencije, softver, goodwill, kriptovalute, ostala nematerijalna imovina
2. MATERIJALNA	Zemljišta, građevinski objekti, postrojenja, oprema, alati, pogonska imovina, transportna imovina, biološka i td
3. FINACIJSKA	Udjeli (dionice) kod povezanih poduzetnika ulaganje u dugotrajne vrijednosne papire, dani dugotrajni zajmovi i td.
4. POTRAŽIVANJA	Potraživanja od poduzetnika unutar grupe, potraživanja od povezanih društava, potraživanja po osnovi obročne prodaje i td.

Izvor: Izrada autora prema V. Belak (2006:156)

3.2. Kratkotrajna imovina pojam i karakteristike

Kratkotrajna imovina predstavlja imovinu za koju se očekuje da će u toku jedne godine biti pretvorena u novac. Još se naziva i „tekuća“ imovina koja se treba prodati, pretvoriti u gotovinu i likvidirati radi plaćanja obveza.

Karakteristike kratkotrajne imovine su:

- Služi za prodaju i potrošnju u redovnom tijeku poslovanja
- Primarno se drži za trgovanje
- Mogućnost razmjene i upotrebe za podmirivanje obveza za razdoblje od dvanaest mjeseci

Tablica 6. Vrste kratkotrajne imovine

KRATKOTRAJNA IMOVINA	
1. ZALIHE	Sirovine i materijal, rezervni dijelovi, sitni inventar, proizvodnja u tijeku, gotovi proizvodi, trgovačka roba
2. POTRAŽIVANJA	Od kupaca, za kamate, od zaposlenika, od države itd
3. FINANCIJSKA IMOVINA	Dani kratkoročni zajmovi, primljene mjenice, čekovi, dani depoziti

4. NOVAC	Na transakcijskom računu, na deviznom računu, u blagajni
----------	--

Izvor: Izrada autora prema V. Belak (2006:325)

Tablica 7. Shematski prikaz imovine i njenih izvora u bilanci

A K T I V A	P A S I V A
<p>A. POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NAUPLAĆENI KAPITAL</p> <p>B. DUGOTRAJNA IMOVINA</p> <p>I. Nematerijalna imovina</p> <p>II. Materijalna imovina</p> <p>III. Dugotrajna financijska imovina</p> <p>IV. Potraživanja</p> <p>V. Odgođena porezna imovina</p> <p>C. KRATKOTRAJNA IMOVINA</p> <p>I. Zalihe</p> <p>II. Potraživanja</p> <p>III. Kratkotrajna financijska imovina</p> <p>IV. Novac u banci i blagajni</p> <p>D. PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNANI PRIHODI</p>	<p>A. KAPITALNE REZERVE</p> <p>I. Temeljni (upisani) kapital</p> <p>II. Kapitalne rezerve</p> <p>III. Rezerve iz dobiti (zakonske i druge)</p> <p>IV. Revalorizacijske rezerve</p> <p>V. Rezerve fer vrijednosti</p> <p>VI. Zadržana dobit ili preneseni gubitak</p> <p>VII. Dobit ili gubitak poslovne godine</p> <p>VIII. Manjinski interes</p> <p>B. DUGOROČNA REZERVIRANJA</p> <p>C. DUGOROČNE OBVEZE</p> <p>D. KRATKOROČNE OBVEZE</p> <p>E. ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA</p>
<p>A K T I V A = P A S I V A</p> <p>I M O V I N A = K A P I T A L + O B V E Z E</p>	

Izvor: Izrada autora prema V. Belak (2006:111)

4. NABAVA DUGOTRAJNE IMOVINE

Trgovačko društvo ili poduzetnik pojedinac mora osigurati resurse kojima će obavljati gospodarsku aktivnost. Nabava imovine predstavlja proces osiguranja potrebne robe ili usluga vezanih za poslovanje, a uvjet za nabavu dugotrajne imovine je stjecanje vlasništva ili prava te da korištenje takve imovine traje duže od godine dana.

Kada nabavljamo imovinu kojoj se ekonomske koristi ostvaruju u tekućem razdoblju, troškovi robe ili usluga evidentiramo kao rashode. Ako se ostvarenje ekonomske koristi očekuje u budućnosti, troškovi nabave se smatraju imovinom, rashodi se priznaju sukladno korisnom vijeku trajanja te imovine. „Iako su zalihe i unaprijed plaćeni rashodi također imovina, jer se korist od njih očekuje u budućim razdobljima, pojmom kapitalna imovina (kapitalna sredstva) obično se označava dugotrajna imovina – imovina koja će se upotrebljavati slijedećih nekoliko godina“ (Anthony&Reece, 2004:147).

Dugotrajna materijalna imovina može se steći:

- a. Nabavom od drugih kupnjom na tržištu
- b. Izradom u vlastitoj izvedbi
- c. Financijskim najmom
- d. Razmjenom za drugo sredstvo
- e. Donacijom od pravnih i fizičkih osoba
- f. Ulaganjem članova (pravnih i fizičkih osoba) trgovačkog društva

4.1. Uvjeti priznavanja dugotrajne materijalne imovine

„Da bi se neka stavka kvalificirala i priznala kao dugotrajna materijalna imovina u bilanci trebaju biti zadovoljeni slijedeći uvjeti :

- a. Poduzeće tu imovinu posjeduje i koristi se njome u proizvodnji proizvoda ili isporuci roba ili usluga, za iznajmljivanje drugima ili administrativne svrhe
- b. To je imovina koju se očekuje koristiti duže od jednog razdoblja tj. duže od godine dana
- c. Kad je vjerojatno da će buduće ekonomske koristi koje su svezi sa sredstvom pritijecati u poduzeće
- d. Kad se trošak sredstva može pouzdano izmjeriti“ (Belak, 2006:157).

Vrlo bitna činjenica pri klasificiranju i priznavanju dugotrajne materijalne imovine je definirati vijek uporabe. Kako navode R.N. Anthony i J.S. Reece, vijek uporabe nekog sredstva je vremensko razdoblje tijekom kojega se očekuje da će sredstvo služiti tj. donositi subjektu korist. Budući da općeprihvaćena računovodstvena načela jasno ističu kako se amortizacija mora temeljiti na vijeku uporabe, društva trebaju, za potrebe financijskog izvješćivanja, izraditi vlastite procjene korisnog vijeka uporabe različitih kategorija imovine i određenog iznosa imovine čija vrijednost ne prelazi 464,53 € (3.500,00 kn), a od 1. siječnja 2024. godine prema poreznim propisima koji se odnose na oporezivanje dobiti povećan je na 665,00 €.

S obzirom na računovodstvena postupanja dugotrajnu materijalnu imovinu dijelimo na sljedeće oblike:

- a. Imovina koja podliježe amortizaciji
 - i. Građevinski objekti
 - ii. Postrojenja i oprema (strojevi, alati, pogonska imovina, uredski inventar, namještaj, transporta sredstva itd.)
- b. Imovina koja ne podliježe amortizaciji:
 - i. Zemljište
 - ii. Šume.

4.2. Nabava dugotrajne imovine

Imovina je s vremenom sklona trošenju i oštećenjima. Kako u fizičkom obliku tako i u računovodstvenom imovina se prati kroz sljedeće poslovne procese:

- nabava – kupovna cijena dobavljača (fakturna vrijednost), ovisni troškovi, carine, uvozne pristojbe, porezi itd
- korištenje – prijenos iz pripreme u uporabu, dodatna ulaganja
- vrijednosno usklađenje – smanjenje ili povećanje vrijednosti, amortizacija i revalorizacija
- Otudivanje imovine – izdvajanje imovine iz upotrebe

Svaka faza ovih poslovnih procesa podrazumijeva drugačiju poslovnu dokumentaciju, odnosno knjigovodstvenu ispravu. U procesu nabave najčešće se susreću ulazne fakture dobavljača koje u prilogu sadržavaju otpremnice. Fazu korištenja karakteriziraju interni računovodstveni dokumenti kao npr. Izdatnice. Vrijednosna usklađenja se provode na temelju zapisnika ili odluka. Otudivanje imovine podrazumijeva da je potrebno osigurati dokaz da

imovina više nije fizički prisutna u poduzeću i tada se, najčešće, sastavlja izlazna faktura s otpremnicom koja se daje kupcu.

„Trošak nabave je iznos plaćenoga novca ili novčanih ekvivalenata ili fer vrijednost ili druga naknada dana za nabavu sredstva u vrijeme njegova stjecanja ili izgradnje ili, gdje je primjenjivo, iznos propisan tom sredstvu početno priznatim u skladu sa specifičnim zahtjevima“ (Belak, 2006:159).

Prema zahtjevima računovodstvenih standarda dugotrajna materijalna imovina početno se mjeri po trošku nabave koji uključuje:

- „Kupovnu cijenu
- Uvoznu carinu
- Poreze koji se ne mogu povratiti od poreznih vlasti
- Direktne troškove rada pri izradi ili stjecanju sredstva
- Troškove pripreme mjesta
- Troškove isporuke i rukovanja
- Troškove ugradnje, postavljanja i puštanja u rad
- Troškove za stručne savijete arhitekata i inženjera na primjer
- Ostale troškove koji se mogu izravno pripisati dovođenje sredstva u radno stanje“ (Belak, 2006:160).

U nastavku će se prikazati teoretski primjeri računovodstvenog evidentiranja različitih načina nabave dugotrajne imovine.

Kupnja građevinskog zemljišta

Zemljište je dugotrajna materijalna imovina koja najčešće ima neograničeni vijek uporabe pa se stoga ne amortizira. Prema poreznim propisima na promet zemljišta ne obračunava se PDV već porez na promet nekretnina. Zemljište i građevinski objekti u knjigovodstvu treba iskazati odvojeno, pa i u slučaju kada se zajedno nabavljaju. U vrijednost zemljišta uračunava se i naknada za komunalno uređenje zemljišta.

1. Na temelju ugovora o kupnji građevinskog zemljišta primljen je račun od dobavljača 800.000,00 eura.
2. Po rješenju nadležnog mjerodavnog tijela uplaćena je sa ž-r naknada za komunalno uređenje zemljišta u iznosu od 15.000,00 eura
3. Po rješenju Porezne uprave sa ž-r uplaćen je porez na promet nekretnina u iznosu 24.450,00 eura

4. Od advokata primljen je račun za usluge i troškove vezane za uknjižbu vlasništva u zemljišne knjige u iznosu od 14.000,00 eura (PDV iznosi 2.800,00 eura)

Tablica 8. Primjer knjiženja kupnje građevinskog zemljišta

Red. br.	OPIS	IZNOS	KONTO	
			D	P
1	2	3	4	5
1.	Račun dobavljača za građevinsko zemljište	800.000,00	05501	2201
2.	Uplata naknade za komunalno uređenje zemljišta	15.000,00	05501	1000
3.	Uplata poreza na promet nekretnina	24.450,00	05501	1000
4.	Račun advokata-ukupan iznos	14.000,00		2223
	PDV 25%	2.800,00	1400	
	Iznos računa bez PDV-a	11.200,00	05501	
5.	Građevinsko zemljište stavljeno u upotrebu	850.650,00	0201	05501

Izvor: Izrada autora

Napomena: Knjiženje br. 3. vidljivo je da promet na porez nekretnina ulazi u nabavnu vrijednost građevinskog zemljišta a pod knjiženje 4. vidljivo je da PDV (2.800,00) u računu za usluge advokata ne ulazi u vrijednost građevinskog zemljišta.

Kupnja poslovne zgrade

Kao i kod zemljišta vrijede računovodstvena pravila samo što kod kupnje građevinskog objekta ulaze i drugi troškovi koji se mogu direktno povezati s dotičnom nabavom a to su:

- projektna i druga dokumentacija
- izdaci za dobivanje potrebnih dozvola za priključke za vodu, struju, plin
- troškovi izgradnje pristupnih cesta i staza
- troškovi uređenja dvorišta itd.

Prema propisima o PDV-u, PDV se obračunava samo na novosagrađene nekretnine (isporučene ili plaćene nakon 31.12.1997.). Osnovica za obračun je vrijednost koja ne sadrži vrijednost zemljišta i iznos naknade za komunalno uređenje zemljišta prema odluci mjerodavnih tijela.

1. Na temelju ugovora o kupnji poslovne zgrade dobiven je račun od dobavljača u iznosu 1.800.000,00 eura (PDV iznosi 341.000,00 eura) od čega se na poslovnu zgradu odnosi 1.425.000,00 a na zemljište 95.000,00 eura.

2. Po rješenju Porezne uprave sa ž-r uplaćen je porez na promet nekretnina u iznosu 2.850,00 eura

3. Od advokata je primljen račun za usluge i troškove vezane za uknjižbu vlasništva u zemljišne knjige u iznosu od 14.000,00 eura (PDV iznosi 2.800,00 eura).

4. Poslovna zgrada stavljena u upotrebu

Tablica 9. Primjer knjiženja kupnje poslovne zgrade

Red. br.	OPIS	IZNOS	KONTO	
			D	P
1	2	3	4	5
1.	Račun dobavljača za poslovnu zgradu - ukupno	1.800.000,00		2201
	PDV (osnovica 1.364.000)	341.000,00	1400	
	Iznos računa bez PDV-a	1.459.000,00	05520	
2.	Izvod ž-r- upl. poreza na promet nekretninama	2.850,00	05520	1000
3.	Račun advokata - ukupan iznos	14.000,00		2223
	PDV (osnovica 1.364.000)	2.800,00	1400	
	Iznos računa bez PDV-a	11.200,00	05520	
4.	Poslovna zgrada stavljena u uporabu	1.473.050,00	0201	05520

Izvor: Izrada autora

Izgradnja građevinskog objekta

U slučaju kada se dugotrajna imovina nabavlja izgradnjom ili proizvodnjom u vlastitoj izvedbi, trošak nabave utvrđuje se u visini stvarnih troškova proizvodnje odnosno izgradnje (troškovi izravnog materijala i rada, te fiksni i varijabilni opći troškovi proizvodnje), pri tome se u trošak imovine ne mogu uključiti neuobičajeni iznosi otpadnog materijala, rada ili drugih resursa. Troškovi izgradnje koji se kapitaliziraju terete se na investicije u tijeku slijedom njihova vremenskog nastanka. U ovom slučaju često će se raditi o dijelovima pojedinih ukupnih troškova kao što je redovito slučaj kod plaća i amortizacije pa ih je potrebno razdvojiti na dio koji se tereti na troškove razreda 4 i na dio koji se na investicije i kapitalizira.

1. Poduzeće gradi objekt (nadstrečnicu) u vlastitoj izvedbi na vlastitom zemljištu i financira ga vlastitim sredstvima. Svi troškovi građenja i pripadajući režijski troškovi vode se na radnom nalogu. Troškovi izgradnje u svoti od 18.000,00 su kapitalizirani i priznat je prihod s osnove kapitalizacije troškova izrađenog u vlastitoj izvedbi.

A) Troškovi osnovnog materijala:

-	Cement	5.000,00
-	Željezni profili	20.00,00
-	Daska	18.000,00
-	Krovna ljepenka	2.000,00
-	Crijep	50.000,00
-	Pomoćni materijal	3.000,00

B)	Bruto plaće izravnih radnika u izgradnji	70.000,00
C)	Troškovi proizvodne režije raspoređeni na radni nalog	15.000,00
D)	Ukupno	183.000,00

2. Izgrađeni objekt stavljen u upotrebu

Tablica 10. Primjer knjiženja izgradnje građevinskog objekta u vlastitoj izvedbi

Red. br.	OPIS	IZNOS	KONTO	
			D	P
1	2	3	4	5
1.	Investicije u tijeku - građevinski objekti	183.000,00	0230	
	Zalihe materijala - cement	5.000,00		3100
	Zalihe materijala - željezo	20.000,00		3100
	Zalihe materijala - ljepenka	2.000,00		3100
	Zalihe materijala - daska	18.000,00		3100
	Zalihe materijala - crijep	50.000,00		3100
	Zalihe materijala - pomoćni	3.000,00		3100
	Obveze za neto plaće radnika	40.000,00		2300
	Obveze za porez iz plaća	16.000,00		2412
	Obveze za doprinose iz plaća	14.000,00		2413
	Obveze za troškove proizvodnje- električna ene.	6.000,00		2230
	Obveze za troškove proizvodnje – voda	4.000,00		2231
	Obveze za troškove proizvodnje – motorno gorivo	5.000,00		2232
2.	Skladišta, silosi, nadstrečnice	183.000,00	051	
	Građevinski objekti - stavljanje u upotrebu	183.000,00		0230

Izvor: Izrada autora

Stjecanje imovine financijskim najmom

„Stjecanje financijskim najmom je sporazum na temelju kojega najmodavac prenosi na najmoprimca, kao zamjenu za plaćanje ili niz plaćanja, pravo uporabe neke imovine u dogovorenom razdoblju. Trošak pojedine dugotrajne materijalne imovine, koju drži najmoprimac na osnovi ugovora o financijskom najmu, utvrđuje se koristeći se načelima postavljenim u dijelu koji se odnosi na financijski ili operativni najam. Na početku razdoblja najma financijski najam treba priznati u bilanci najmoprimca kao imovinu i obveze po iznosima

jednakima fer vrijednosti iznajmljene dugotrajne materijalne imovine ili, ako je niže, sadašnjoj vrijednosti minimalnih plaćanja najma. Svi početni izravni troškovi najmomprorca dodaju se iznosu koji je priznat kao imovina“ (Belak, 2006:240).

1. Na temelju ugovora o financijskom najmu i planu otplate primili smo račun za predmet lizinga u svoti od 163.934,42 eura, plus 36.065,58 eura PDV-a. Proknjižili smo nabavnu vrijednost stroja na investicije u tijeku u svoti od (200.000,00- 36.065,58) 163.934,42 eura. Iznos od 36.065,58 priznali smo kao pretporez. Primili smo isporuku stroja.
2. Primili smo fakturu dobavljača za početne izravne troškove u svoti od 2.000,00 eura, plus 440,00 eura PDV. Početne troškove smo priznali u nabavnu vrijednost stroja u skladu s MRS-a 17.
3. Podmirili smo jednokratnu naknadu za izravne troškove u svoti od 2.440,00 eura.
4. Podmiri smo učešće u svoti od 50.000,00 eura (u kojem je sadržan PDV) i za tu svotu smo smanjili obveze za financijski najam.
5. Primili smo račun za kamate u za svotu 1.500,00 eura, plus 330,00 eura PDV.
6. Podmirili smo prvu ratu u svoti od 13.499,62 eura (u kojoj je sadržana otplata glavnice u svoti od 11.669,62 eura, kamate u svoti 1.500,00 i PDV na kamate u svoti od 330,00 eura).
7. Stroj je stavljen u uporabu 16. lipnja tekuće godine.
8. Na kraju godine obračunali smo amortizaciju stroja kojeg držimo u financijskom najmu po stopi od 25% na nabavnu vrijednost u razdoblju od 6 mjeseci.

Tablica 11. Primjer knjiženja stjecanja imovine financijskim najmom

Red. br.	OPIS	IZNOS	KONTO	
			D	P
1	2	3	4	5
1.	Investicije u tijeku - oprema	163.934,42	0341	
	Pretporez	36.065,58	1400	
	Dugoročne obveze financijskog lizinga	200.000,00		253
2.	Investicije u tijeku - oprema	2.000,00	0341	
	Pretporez	440,00	1400	
	Dobavljači usluga	2.440,00		2201
3.	Dobavljači usluga	2.440,00	2201	
	Žiro račun	2.440,00		1000
4.	Dugoročne obveze financijskog lizinga	50.000,00	253	
	Žiro račun	50.000,00		1000
5.	Kamate iz lizing poslova	1.500,00	4731	
	Pretporez	330,00	1400	

	Obveze za ugovorenu kamatu	1.830,00		2320
6.	Dugoročne obveze financijskog lizinga	11.669,62	253	
	Obveze za ugovorenu kamatu	1.830,00	2320	
	Žiro račun	13.499,62		1000
7.	Strojevi u pogonu	165.934,42	0311	
	Investicije u tijeku - oprema	165.934,42		0341
8.	Amortizacija opreme	20.741,68	4312	
	kumulirana amortizacija	20.074,68		0391

Izvor: Izrada autora

Stjecanje imovine razmjenom za drugo sredstvo

„Neki predmeti postrojenja i opreme otuđuju se tako da se razmijene ili zamjene novima. Pri tome se vrijednost starog sredstva uzima pri izračunu troška stjecanja novog sredstva. Svota koje se uzima pri ovom izračunu ovisi o tome je li sredstvo koje se prodaje slično novom. Ako je staro sredstvo slično – istog općeg tipa ili obavlja istu funkciju – za njegovu vrijednost uzima se neto knjigovodstvena vrijednost. Ako je staro sredstvo različito, za njegovu vrijednost uzima se fer tržišna vrijednost“ (Anthony&Reece, 2004:161).

Poduzetnik A sklopio je ugovor s poduzetnikom B za kupnju kamiona u zamjenu za stari kamion čija je knjigovodstvena vrijednost 15.000,00 eura (nabavna vrijednost 85.000,00 eura i ispravak vrijednosti 70.000,00 eura). Stari kamion procijenjen je na 21.000,00 eura zajedno s PDV-om, a novi kamion vrijedi 115.000,00 zajedno s PDV-om. Poslovni događaji su slijedeći:

1. Izlazni račun za rabljeni kamion u iznosu od 21.000,00 eura (PDV 25% iznosi 4.200,00 eura)
2. Ulazni račun za novi kamion iznosi 115.000,00 eura (PDV 25% iznosi 23.000,00 eura). U računu je priznata vrijednost starog kamiona u iznosu od 21.000,00 eura pa ostaje za plaćanje 94.000,00 eura
3. Novi kamion stavljen u upotrebu
4. Isplaćena dobavljaču razlika po kontu u iznosu od 94.000,00 eura

Tablica 12. Primjer knjiženja stjecanja imovine razmjenom za drugo sredstvo

Red. br.	OPIS	IZNOS	KONTO	
			D	P
1	2	3	4	5
1.	Izlazni račun za rabljeno vozilo - ukupni iznos	21.000,00	1201	
	PDV 25%	4.200,00		26004

	Razlika između ostvarenog prihoda i sadašnje vrij.	1.800,00		781
	Nabavna vrijednost rabljenog vozila	85.000,00		033703
	ispravak vrijednosti rabljenog vozila	70.000,00	033703	
2a.	Ulazni račun za novi kamion	115.000,00		2201
	PDV 25%	23.000,00	1400	
	Iznos računa bez PDV-a	92.000,00	056170	
2b.	Prijeboj potraživanja i obveza	21.000,00	2201	1201
3.	Novi kamion stavljen u upotrebu	92.000,00	033703	056170
4.	Izvod Ž-R plaćena razlika dobavljaču	94.000,00	2201	1000

Izvor: Izrada autora

Stjecanje imovne donacijom od pravnih i fizičkih osoba

„Kada kod stjecanja dugotrajne materijalne imovine nije poznat trošak nabave kao iznos novca ili novčanih ekvivalenata, tada se kao nabavna vrijednost dotične dugotrajne imovine knjiži fer vrijednost te imovine. Prema točki HSFI-a 6.9., fer vrijednost je iznos za koji se neka imovina može razmijeniti ili obveza podmiriti između informiranih nepovezanih stranaka koje su voljne obaviti transakciju“ (Z. Baica&N.Baica, 2013:51).

Poduzetnik A dobio je od poduzetnika B umjetničku sliku kao donaciju. Donirana umjetnička slika procijenjena je na 21.000,00 eura zajedno s PDV-om pa PDV iznosi 4.200,00. Poduzetnik B ispostavio je poduzetniku A račun samo za iznos PDV-a za doniranu umjetničku sliku. Poslovni događaji su slijedeći:

1. Poduzetnika A zaprimio je račun od poduzetnika B na ime PDV-a u iznosu od 4.200,00 eura.
2. Procijenjena vrijednost slike je 16.800,00 eura. Slika je stavljena u upotrebu
3. Račun plaćen

Tablica 13. Primjer knjiženja stjecanje imovine donacijom od fizičkih i pravnih osoba

Red. br.	OPIS	IZNOS	KONTO	
			D	P
1	2	3	4	5
1.	Pret porez prema primljenim računima tuzemnih poduz.	4.200,00	1400	
	Obveze prema dobavljačima-pravnim osobama za DI	4.200,00		2201
2.	Umjetničke slike	16.800,00	0391	
	Prihodi od donacija	16.800,00		7663
3.	Obveze prema dobavljačima-pravnim osobama za DI	4.200,00	2201	
	Žiro račun	4.200,00		1000

Izvor: Izrada autora

4.3. Amortizacija

„Amortizacija predstavlja postupno trošenje određene imovine tijekom njezina vijeka upotrebe. Amortizira se dugotrajna nematerijalna i materijalna imovina, imovina koja ima ograničen vijek trajanja i koristi se duže od jedne godine te imovina koja se koristi u pružanju usluge, prodaje robe, proizvodnji proizvoda ili za administrativne svrhe. Dugotrajnom imovinom smatra se imovina čiji je vijek trajanja duži od godinu dana te čiji je pojedinačni trošak nabave veći od 665,00 eura. Kako bi se amortizacija mogla što preciznije obračunati potrebno je realno procijeniti vijek korištenja pojedine dugotrajne imovine. Ako se radi o dugotrajnoj imovini koja je ekonomski istrošena i tehnološki zastarjela, poduzeće primjenom većih stopa amortizacije može tu imovinu brže amortizirati. Pritom je važno voditi računa o odabranoj metodi amortizacije i realnom trošenju imovine. Ako je iznos obračunate amortizacije veći poduzetnik će ostvariti manju dobiti te će imati i manju obvezu za porez na dobit“ (url: <https://www.minimax.hr/hr-hr/sto-je-amortizacija-i-kako-utjece-na-poslovanje>).

Vijek uporabe imovine je najčešći i najpraktičniji kriterij pri određivanju stope amortizacije. Osim korisnog vijeka upotrebe, moguće je godišnju amortizaciju odrediti sukladno korištenju, odnosno upotrebi (npr. broj sati korištenja godišnje u odnosu na ukupan broj sati). Amortizacija treba obračunavati tijekom cijelog korisnog vijeka uporabe neke dugotrajne imovine. Dakle, poduzetnik je dužan samostalno ili uz pomoć stručnih osoba procijeniti korisni vijek uporabe svakog pojedinog predmeta dugotrajne imovine. S obzirom da amortizacija predstavlja trošak, Zakon o porezu na dobit (NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 114/22, 114/23) propisuje porezno dopuštene stope amortizacije te se u nastavku daje pregled takvih stopa.

Tablica 14. Pregled porezno dopuštenih stopa amortizacije

Red. Br.	Opis	Redovna stopa		Podvostručena stopa	
		Vijek uporabe (god.)	Stopa (%)	Vijek uporabe (god.)	Stopa (%)
1.	Građevinski objekti i brodovi veći od 1000 BRT	20	5	10	10
2.	Osnovno stado i osobni automobili	5	20	2,5	40
3.	Nematerijalna imovina, oprema, vozila, osim za osobne automobile, te za mehanizaciju	4	25	2	50
4.	Računala, računalna oprema i programi, mobilni telefoni i oprema za računalne mreže	2	50	1	100
5.	Za ostalu nespomenutu imovinu	10	10	5	20

Izvor: Zakon o porezu na dobit, čl.12.

U literaturi je moguće pronaći nekoliko metoda koje se koriste pri obračunu financijskog iznosa koji će teretiti troškove pa se tako može zaključiti da je amortizaciju moguće izračunati korištenjem linearne ili funkcionalne metode.

Linearna metoda amortizacije rezultira jednakim iznosom amortizacije tijekom korisnog vijeka trajanja imovine, jer se stopa amortizacije računa $1/\text{korisni vijek upotrebe} \cdot 100$.

Obračun i knjiženja godišnje svote amortizacije

Početno stanje: Nabavna vrijednost stroja za proizvodnju je 120.000,00 eura, a otpisana vrijednost (akumulirana amortizacija) 50.000,00 eura

1. Na kraju godine obračunana je godišnja svota amortizacije po stopi od 12,5%.

Obračun amortizacije:

$$\begin{aligned} \text{Godišnja svota amortizacije} &= \text{Nabavna vrijednost} \times \text{stopa amortizacije} \\ &= 120.000,00 \times 12,5 \% = 15.000,00 \end{aligned}$$

Tablica 15. Primjer knjiženja godišnje stope amortizacije

Red. br.	OPIS	IZNOS	KONTO	
			D	P
1	2	3	4	5
PS	Strojevi	120.000,00	0311	
PS	Akumulirana amortizacija opreme	50.000,00		0391
1.	Amortizacija objekata, opreme koja sudjeluje u proiz.	15.000,00	4310	
	Akumulirana amortizacija opreme	15.000,00		0391

Izvor: Izrada autora

Ukoliko se amortizacija obračunava mjesečno, tromjesečno, polugodišnje ili je imovina kupljena u toku godine, iznos amortizacije dijeli se s mjesecima.

$$\text{Godišnja stopa amortizacije} = \text{Nabavna vrijednost} \times \text{stopa amortizacije} / \text{broj mjeseci}$$

Funkcionalna metoda rezultira amortizacijom zasnovanom na očekivanoj upotrebi ili količini proizvedenih proizvoda tijekom korisnog vijeka trajanja imovine. Iznos amortizacije kod ove metode varira ovisno o količini proizvedenih proizvoda, računa se iznos amortizacije po proizvodu. Da bi se odredila visina amortizacije po proizvodu kod ove metode potrebno je nabavnu vrijednost imovine podijeliti s procijenjenom ukupnom količinom proizvodnih jedinica koje će biti proizvedene tijekom korisnog vijeka trajanja imovine. Ovu metodu koriste poduzetnici koji imaju imovinu kraćeg vijeka trajanja i čiji su učinci lako mjerljivi.

4.4. Vrijednosno usklađenje imovine

Zbog promjene tržišnih uvjeta ili načina korištenja sredstava, njegova stvarna vrijednost u odnosu na knjigovodstveni iznos može se promijeniti. Zbog toga je potrebno odabrati prikladan računovodstveni postupak koji će obuhvatiti smanjenje ili povećanje vrijednosti dugotrajne imovine. Ovdje treba posebno naglasiti da vrednovanje nekretnina, postrojenja i opreme nakon početnog priznavanja ne zamjenjuje obračun amortizacije, amortizacija se provodi prije i nakon ponovnog vrednovanja tih sredstava.

Poduzeće svoje računovodstvenom politikom može odrediti kako će vrednovati nekretnine, postrojenja i opremu nakon početnog priznanja birajući između sljedećih modela:

- a. Model troška
- b. Model revalorizacije

Model troška

Ova računovodstvena metoda znači da će se imovina nakon početnog priznanja iskazati po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju osim ako ne postoje razlozi za dodatno umanjenje. „Na svaki datum bilance poduzeće treba procijeniti postoji li pokazatelj da neko sredstvo može biti umanjeno. Ako takav pokazatelj postoji poduzeće treba procijeniti nadoknativ iznos sredstava. Neko sredstvo se umanjuje kad knjigovodstveni iznos sredstava prelazi njegov nadoknativ iznos“ (Belak, 2006:306).

Nadoknativni iznos < knjigovodstveni iznos = umanjenje vrijednosti sredstava

Svota umanjenja = knjigovodstveni iznos – nadoknativni iznos

Evidentiranje gubitka od umanjenja vrijednosti dugotrajne imovine

Nabavna vrijednost postrojenja za proizvodnju iznosi 1.000.000,00 eura, a otpisana vrijednost (akumulirana amortizacija) iznosi 300.000,00 eura. Poduzeće je procijenilo da je tržišna vrijednost sredstva značajno smanjena, više nego što se očekivalo pa je procjena nadoknativni iznos sredstava na svotu od 500.000,00. Vlasnik je donio odluku o vrijednosnom usklađenju sredstava za gubitak od umanjenja u svoti od 200.000,00 eura.

Na temelju odluke o vrijednosnom usklađenju poduzeće je na datum bilance knjižilo vrijednosno usklađenje kao gubitak od umanjenja.

Tablica 16. Primjer knjiženja gubitka od umanjenja vrijednosti dugotrajne imovine

Red. br.	OPIS	IZNOS	KONTO	
			D	P
1	2	3	4	5
PS	Tehnička postrojenja	1.000.000,00	0310	
PS	Akumulirana amortizacija sredstava	300.000,00		0391
1.	Vrijednosno usklađenje imovine koja podliježe amortizaciji	200.000,00	4400	
	Vrijednosno usklađenje imovine	200.000,00		0381

Izvor: Izrada autora

Model revalorizacije

„Prema modelu revalorizacije, nakon početnog priznavanja, neki predmet nekretnina postrojenje i opreme treba iskazati po revaloriziranom iznosu. Revalorizirani iznos čini njegovu fer vrijednost na datum revalorizacije umanjena za svaku kasnije obračunanu akumuliranu amortizaciju i kasnije akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Revalorizacija se treba provoditi dovoljno redovito tako da se knjigovodstveni iznos bitno ne razlikuje u odnosu da se do njega dolazi utvrđivanjem fer vrijednosti na datum bilance. Fer vrijednost je općenito definirana kao iznos za koji sredstvo može biti razmijenjeno između obaviještenih i voljnih stranaka u transakciji pred pogodbom. Fer vrijednost obično je određena na temelju tržišno osnovanih dokaza procjenom koju redovito obavljaju profesionalno kvalificirani procjenitelji“ (Belak, 2006:194).

Evidentiranje revalorizacijskog povećanja vrijednosti sredstava kad se prepravlja bruto knjigovodstveni iznos i akumulirana amortizacija

Nabavna vrijednost stroja za proizvodnju je 100.000,00 eura, a akumulirana amortizacija 40.000,00. Fer vrijednost stroja procijenjena je na 78.000,00 eura što je za 30% više od knjigovodstvenog iznosa. Provedena je revalorizacija bruto knjigovodstvenog iznosa za 30% odnosno za 30.000,00 eura i akumulirana amortizacija za 30% tj. za 12.000,00 eura. Efekt revalorizacije u svoti od (30.000,00-12.000,00=18.000,00) 18.000,00 eura knjižen je u korist revalorizacijske rezerve i kao vrijednosno usklađenje nabavne vrijednosti stroja.

Tablica 17. Primjer knjiženja revalorizacijskog povećanja vrijednosti sredstava

Red. br.	OPIS	IZNOS	KONTO	
			D	P
1	2	3	4	5

PS	Strojevi u pogonu	100.000,00	0311	
PS	Akumulirana amortizacija postrojenja	40.000,00		0391
1.	Vrijednosno usklađenje stroja	30.000,00	0381	
	Revalorizacijske pričuve	18.000,00		9200
	Akumulirana amortizacija postrojenja	12.000,00		0391

Izvor: Izrada autora

4.5. Rashodovanje imovine

Rashodovanje je trajno povlačenje imovine iz upotrebe. Nakon povlačenja imovine iz upotrebe ona se uništava ili otuđuje (njenom prodajom, prodajom njenih dijelova, poklanjanjem, odvozom na otpad, likvidacijom ili sl.). Nakon što se imovina više ne nalazi u poduzeću isknižava se iz knjigovodstvenih evidencija (popisa dugotrajne imovine te iz Glavne knjige).

Evidentiranje rashodovanja stroja namijenjenog za uništenje

Stanje rashodovanog stroja koji će se uništiti nabavna vrijednost 100.000,00 eura, ispravak vrijednosti 90.000,00 eura. Donesena je odluka o rashodovanju.

Tablica 18. Primjer knjiženja rashodovanja stroja namijenjenog za uništenje

Red. br.	OPIS	IZNOS	KONTO	
			D	P
1	2	3	4	5
PS	Strojevi za proizvodnju	100.000,00	0301	
PS	Ispravak vrijednosti strojeva za proizvodnju	90.000,00		0321
1.	Vrijednosno usklađenje postrojenja i opreme	10.000,00	7114	
	Vrijednosno usklađenje strojeva za proizvodnju	10.000,00		0311

Izvor: Izrada autora

5. NABAVA IMOVINE NA PRIMJERU MAGMA D.O.O.

MAGMA d.o.o. iz Požege, Industrijska 27, upisano u sudski registar Trgovačkog suda u Osijeku, Stalna služba u Slavonskom Brodu, pod brojem MBS: 050004960, bavi se proizvodnjom metalnih konstrukcija i dijelova i proizvodnjom cisterni i bačvi od čelika. Društvo je osnovano 17. studenog 1995. godine, a jedini osnivač Društva je Zdenko Prskalo.

Kroz povijesni razvoj, tvrtka Magma d.o.o. zbog širenja i obima posla tri puta je mijenjala sjedište, da bi se od 2008. g. do danas zadržala na adresi Industrijska 27 gdje posluje na površini industrijskog kruga 35 000 m² te površini industrijskih hala 4 500 m² koja je potrebna za obavljanje djelatnosti tvrtke. Danas, nakon gotovo 30 godina kvalitetnog rada i konstantnog ulaganja u razvoj i znanje, poduzeće Magma d.o.o. je afirmirani proizvođač čeličnih konstrukcija s višegodišnjim iskustvom u proizvodnji i montaži silosa i spremnika, mostova, čeličnih konstrukcija hala, skladišta, poljoprivrednih objekata, te industrijskih čeličnih konstrukcija u raznim tehnološkim procesima (petrokemija, rafinerija, industrija cementa, vapna, prehrambena industrija...). Značajno djelovanje je iskazano na području izrade opreme kogeneracijskih postrojenja, opreme za hidroelektrane i termoelektrane, te opreme za iskorištenje solarne energije i energije vjetra (temeljni segmenti, stupovi i dijelovi generatora vjetroelektrana), vodotornjeva, posuda pod tlakom i slično. Na datum Bilance 31.12.2023. godine Magma d.o.o. je imala 117 zaposlenih djelatnika.

Prema razvrstavanju po Zakonu o računovodstvu, društvo je razvrstano u srednje poduzetnike te je uprava Magma d.o.o. dužna osigurati financijske izvještaje sastavljene u skladu s Zakonom o računovodstvu i Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja a to su bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom tijeku, promjene kapitala, bilješke uz financijske izvještaje.

Na dan 31.12.2023. dugotrajna imovina iznosila je 4.268.319,87 eura, kratkotrajna imovina iznosila je 5.800.116,64 eura, te plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi 1.426.428,15. Raspored u pasivi je iznosi 9.319.016,11 eura koji se odnosi na kapital i rezerve, 571.940,42 eura iznose rezerviranja, kratkoročne obveze iznose 1.594.212,24 eura te odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja 9.695,89 eura. Aktiva i pasiva u bilanci iznosile se 11.494.864,66 eura.

Slika 1. Financijski izvještaj - Bilanca - Magma d.o.o. 2022./2023.g.

MAGMA d.o.o., Požega

Financijski izvještaji

Za godinu koja je završila 31. prosinca 2023. godine

Bilanca

Naziv pozicije	Bilješka	31.12.2022. EUR	31.12.2023. EUR
AKTIVA			
Izdaci za razvoj		38.473,99	-
Koncesije, patenti, licencije, robne i uslužne marke, softver i ostala prava		36.227,02	36.557,92
Predujmovi		-	9.293,30
Nematerijalna imovina	14.	74.701,01	45.851,22
Zemljište		497.896,05	497.896,05
Građevinski objekti		624.296,36	557.361,44
Postrojenja i oprema		566.532,05	380.184,77
Alati, pogonski inventar i transportna imovina		56.442,21	36.832,40
Predujmovi		-	1.968.139,50
Materijalna imovina u pripremi		5.021,34	193.716,94
Ulaganje u nekretnine		-	180.328,48
Materijalna imovina	14.	1.750.188,01	3.814.459,58
Ulaganje u udjele poduzetnika unutar grupe		268.100,07	268.100,07
Ulaganje u udjele društava povezanim sudjelujućim interesom		55.044,40	55.044,40
Financijska imovina	15.	323.144,47	323.144,47
Ostala potraživanja		-	84.864,60
Potraživanja	16.	-	84.864,60
DUGOTRAJNA IMOVINA		2.148.033,49	4.268.319,87
Sirovine i materijal		1.207.451,83	701.962,78
Proizvodnja u tijeku		226.232,43	1.015.861,07
Zalihe	17.	1.433.684,26	1.717.823,85
Potraživanja od kupaca	18.	1.276.573,73	938.238,95
Potraživanja od zaposlenika i članova poduzetnika		11.147,06	-
Potraživanja od države i drugih institucija	19.	97.994,27	12.136,02
Ostala potraživanja	18.	60.157,40	34.404,61
Kratkotrajna potraživanja		1.445.872,46	984.779,58
Dani zajmovi, depoziti i slično		398.168,43	398.168,43
Kratkotrajna financijska imovina	20.	398.168,43	398.168,43
Novac u banci i blagajni	21.	3.120.655,43	2.699.344,78
KRATKOTRAJNA IMOVINA		6.398.380,58	5.800.116,64
PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	22.	1.487.932,26	1.426.428,15
UKUPNO AKTIVA		10.034.346,33	11.494.864,66
Izvanbilančna evidencija	31.	12.047.469,24	12.611.695,10

MAGMA d.o.o., Požega

Financijski izvještaji

Za godinu koja je završila 31. prosinca 2023. godine

Bilanca (nastavak)

Naziv pozicije	Bilješka	31.12.2022. EUR	31.12.2023. EUR
PASIVA			
Temeljni kapital		411.440,71	411.430,00
Kapitalne rezerve		1.459.950,89	1.213.885,14
Ostale rezerve		2,79	13,50
Revalorizacijske rezerve		46.903,12	42.212,81
Zadržana dobit		5.500.223,88	5.973.864,23
Dobit (gubitak) poslovne godine		468.950,04	1.677.610,43
KAPITAL I REZERVE	23.	7.887.471,43	9.319.016,11
Rezerviranja za troškove u jamstvenim rokovima		134.917,83	571.940,42
REZERVIRANJA	24.	134.917,83	571.940,42
DUGOROČNE OBVEZE		-	-
Obveze za zajmove, depozite i slično	25.	33.226,72	-
Obveze za predujmove	26.	482.883,33	519.437,02
Obveze prema dobavljačima	27.	1.192.444,24	867.830,61
Obveze prema zaposlenicima	28.	108.016,79	109.745,64
Obveze za poreze, doprinose i slična davanja	29.	152.877,07	97.198,97
KRATKOROČNE OBVEZE		1.969.448,15	1.594.212,24
ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	30.	42.508,92	9.695,89
UKUPNO PASIVA		10.034.346,33	11.494.864,66
Izvanbilančna evidencija	31.	12.047.469,24	12.611.695,10

Bilješke su sastavni dio Bilance

Izvor: Godišnje izvješće na datum 31.12.2023., Reconsult d.o.o., revizija i konzalting, 2024.

U odnosu na prethodno razdoblje (2022. poslovnu godinu) nije se značajno promijenila struktura dugotrajne materijalne imovine društva, građevinski objekti i oprema su smanjeni kao posljedica obračuna amortizacije, a vrijednost zemljišta je ostala ista, jer se na njega ne primjenjuje obračun amortizacije. Iz javno dostupnih podataka vidljivo je da društvo nastavlja s ulaganjem u dugotrajnu imovinu te je odrađena oprema u pripremi, ali su i isplaćeni predujmovi za nabavu materijalne imovine. Struktura pasive je promijenjena u korist vlastitih izvora, odnosno kapital je kao posljedica pozitivnog poslovanja i ostvarene dobiti porastao, dok su se obveze, kao tuđi izvor imovine, smanjile.

Slika 2. Financijski izvještaj - Račun dobiti i gubitka - Magma d.o.o. 2022./2023.g.

MAGMA d.o.o., Požega

Financijski izvještaji

Za godinu koja je završila 31. prosinca 2023. godine

Račun dobiti i gubitka

Naziv pozicije	Bilješka	2022. EUR	2023. EUR
Prihodi od prodaje s poduzetnicima unutar grupe	4.	1.187,10	318,48
Prihode od prodaje (izvan grupe)	4.	7.062.177,03	8.559.880,62
Prihodi na temelju upotrebe vl. proizvoda, robe i usl.	4.,32.	31.465,65	56.881,16
Ostali poslovni prihodi (izvan grupe)	5.	667.576,62	174.006,87
POSLOVNI PRIHODI		7.762.406,40	8.791.087,13
Promjene vrij. zaliha pr. u tijeku i got. proizvoda	6.	181.744,48	(789.628,64)
Troškovi sirovina i materijala	6.	2.758.439,09	2.675.111,23
Troškovi prodane robe	6.	781,62	4.176,08
Ostali vanjski troškovi	7.	1.424.621,72	1.896.042,09
Materijalni troškovi		4.183.842,43	4.575.329,40
Neto plaće i nadnice		1.181.851,00	1.351.218,99
Troškovi poreza i doprinosa iz plaća		388.102,42	470.997,49
Doprinosi na plaće		192.099,05	228.406,74
Troškovi osoblja	8.	1.762.052,47	2.050.623,22
Amortizacija	14.	712.535,68	363.359,01
Ostali troškovi	9.	317.193,16	376.676,96
Vrijednosno usklađivanje		68.995,77	56.576,42
Rezerviranja	24.	98.203,58	437.022,59
Ostali poslovni rashodi	10.	21.679,92	116.326,84
POSLOVNI RASHODI		7.346.247,49	7.186.285,80
Prihodi od ulaganja u udjele		86.789,94	146.257,17
Ostali prihodi s osnove kamata		40.399,37	108,17
Tečajne razlike i ostali financijski prihodi		4.501,35	1,39
FINANCIJSKI PRIHODI	11.	131.690,66	146.366,73
Rashodi s osnove kamata i slični rashodi		272,97	0,60
Tečajne razlike i drugi rashodi		5.045,82	-
FINANCIJSKI RASHODI	12.	5.318,79	0,60
UKUPNI PRIHODI		7.894.097,06	8.937.453,86
UKUPNI RASHODI		7.351.566,28	7.186.286,40
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	13.	542.530,78	1.751.167,46
Porez na dobit	13.	73.580,74	73.557,03
DOBIT RAZDOBLJA		468.950,04	1.677.610,43

Izvor: Godišnje izvješće na datum 31.12.2023., Reconsult d.o.o., revizija i konzalting, 2024.

U 2023. godini društvo je ostvarilo dobit prije oporezivanja u iznosu od 1.751.167,46 eura, dok je nakon oporezivanja iznosila 1.677.610,43 eura. Gotovo svi prihodi su rezultat obavljanja djelatnosti za koje je društvo registrirano, dok je udio financijskih prihoda zanemariv. Isto tako, rashodi se najvećim dijelom odnose na troškove sirovina i materijala, te troškove osoblja. Društvo u cijelosti financira svoje poslovanje iz tekućih prihoda te nema

evidentiranih troškova kamata od zaduživanja, a to je vidljivo i u Bilanci da nema evidentirane obveze za zajmove.

Slika 3. Financijski izvještaj - Izvještaj o novčanim tokovima – Magma d.o.o. 2022./2023.g.

MAGMA d.o.o., Požega
Financijski izvještaji
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2023. godine

Izvještaj o novčanim tokovima

	Bilješka	2022. EUR	2023. EUR
Novčani tok od poslovnih aktivnosti			
Dobit (gubitak) prije poreza		542.530,78	1.751.167,46
Amortizacija		712.535,68	363.359,01
Dobici i gubici od prodaje i vrijed. uskl.			
Prihodi od kamata i dividendi		(86.789,94)	(146.366,73)
Rashodi od kamata		272,97	0,60
Rezerviranja		(357.697,18)	437.022,59
Povećanje ili smanjenje novčanih tokova prije promjena u radnom kapitalu		810.852,31	2.405.182,93
Povećanje ili smanjenje kratkoročnih obveza		(62.053,27)	375.235,91
Povećanje ili smanjenje kratkotrajnih potraživanja		(462.886,46)	(461.092,88)
Povećanje ili smanjenje zaliha		(269.294,32)	(284.139,26)
Ostala povećanja ili smanjenja novčanog tijeka		283.061,92	155.611,34
Novac iz poslovanja		299.680,18	2.190.798,04
Novčani izdaci za kamate		(272,97)	(0,60)
Plaćeni porez na dobit		(100.769,13)	(95.235,98)
Neto povećanje/smanjenje novčanog toka od poslovnih aktivnosti		198.638,08	2.095.561,46
Novčani tok od investicijskih aktivnosti			
Novčani izdaci za kupnju dugotrajne nematerijalne i materijalne imovine		(497.641,32)	(2.483.645,39)
Neto povećanje/smanjenje novčanog toka od investicijskih aktivnosti		(497.641,32)	(2.483.645,39)
Novčani tok od financijskih aktivnosti			
Novčani primici od kredita i pozajmica		26.544,56	-
Ostali novčani primici od financijskih aktivnosti			
Novčani izdaci za otplatu glavnice kredita, pozajmica i dr.		(46.653,49)	(33.226,72)
Ostali novčani izdaci od financijskih aktivnosti			
Neto povećanje/smanjenje novčanog toka od financijske aktivnosti		(20.108,93)	(33.226,72)
Neto povećanje ili smanjenje novčanih tokova		(319.112,17)	(421.310,65)
Novac i novčani ekvivalenti na početku razdoblja		3.439.767,60	3.120.655,43
Novac i novčani ekvivalenti na kraju razdoblja	21.	3.120.655,43	2.699.344,78

Izvor: Godišnje izvješće na datum 31.12.2023., Reconsult d.o.o., revizija i konzalting, 2024.

Izvještaj o novčanim tokovima prikazuje kako je u toku 2023. godine ostvareno više prihoda u odnosu na rashode iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 2.095.561,46 eura, dok su izdaci iz investicijskih aktivnosti bili veći od prihoda u iznosu od 2.483.645,39 eura (ovo je moguće povezati s danim predujmovima za nabavu dugotrajne imovine). Financijske aktivnosti bilježe neto smanjenje novčanog toka u iznosu od 33.226,72 eura, što je vidljivo i u bilanci kao smanjenje obveza za zajmove. Novac i novčani ekvivalenti s početka promatranog razdoblja i na kraju razdoblja smanjili su se za 421.310,68 eura.

Slika 4. Financijski izvještaj - Izvještaj o promjenama kapitala – Magma d.o.o. 2023.g.

MAGMA d.o.o., Požega
Financijski izvještaji
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2023. godine

Izvještaj o promjenama kapitala za razdoblje 01.01.-31.12.2023. godine

Naziv pozicije	Bilješka	Iznosi u EUR						
		Temeljni kapital	Kapitalne rezerve	Ostale rezerve	Reval. rezerve	Zadržana dobit	Dobit poslovne godine	Ukupno
1. siječnja 2022. godine		411.440,71	1.459.950,89	2,79	51.593,43	4.772.862,85	722.670,72	7.418.521,39
Raspored rezultata		-	-	-	-	722.670,72	(722.670,72)	-
Isplata dobiti		-	-	-	-	-	-	-
Promjena na revalorizacijskim rezervama		-	-	-	(4.690,31)	4.690,31	-	-
Ostale ne vlasničke promjene kapitala		-	-	-	-	-	-	-
Ostale promjene kapitala		-	-	-	-	-	-	-
Dobit/(Gubitak) tekuće godine		-	-	-	-	-	468.950,04	468.950,04
31. prosinca 2022. godine	23.	411.440,71	1.459.950,89	2,79	46.903,12	5.500.223,88	468.950,04	7.887.471,43
Raspored rezultata		-	-	-	-	468.950,04	(468.950,04)	-
Isplata dobiti		-	-	-	-	-	-	-
Promjena na revalorizacijskim rezervama		-	-	-	(4.690,31)	4.690,31	-	-
Ostale ne vlasničke promjene kapitala		-	-	-	-	-	-	-
Ostale promjene kapitala		(10,71)	(246.065,75)	10,71	-	-	-	(246.065,75)
Dobit/(Gubitak) tekuće godine		-	-	-	-	-	1.677.610,43	1.677.610,43
31. prosinca 2023. godine	23.	411.430,00	1.213.885,14	13,50	42.212,81	5.973.864,23	1.677.610,43	9.319.016,11

Izvor: Godišnje izvješće na datum 31.12.2023., Reconsult d.o.o., revizija i konzalting, 2024.

Ukupni kapital Magme d.o.o. na dan 31.12.2023. iznosio je 9.319.016,11 eura, od čega je 411.430,90 temeljni kapital.

5.1. Evidentiranje dugotrajne imovine 2022./2023.g.

Slika 5. Prikaz dugotrajne imovine – Magma d.o.o. – 2022./2023.g.

		EUR	EUR
AKTIVA			
Izdaci za razvoj		38.473,99	-
Koncesije, patenti, licencije, robne i uslužne marke, softver i ostala prava		36.227,02	36.557,92
Predujmovi		-	9.293,30
Nematerijalna imovina	14.	74.701,01	45.851,22
Zemljište		497.896,05	497.896,05
Građevinski objekti		624.296,36	557.361,44
Postrojenja i oprema		566.532,05	380.184,77
Alati, pogonski inventar i transportna imovina		56.442,21	36.832,40
Predujmovi		-	1.968.139,50
Materijalna imovina u pripremi		5.021,34	193.716,94
Ulaganje u nekretnine		-	180.328,48
Materijalna imovina	14.	1.750.188,01	3.814.459,58
Ulaganje u udjele poduzetnika unutar grupe		268.100,07	268.100,07
Ulaganje u udjele društava povezanim sudjelujućim interesom		55.044,40	55.044,40
Financijska imovina	15.	323.144,47	323.144,47
Ostala potraživanja		-	84.864,60
Potraživanja	16.	-	84.864,60
DUGOTRAJNA IMOVINA		2.148.033,49	4.268.319,87

Izvor: Godišnje izvješće na datum 31.12.2023., Reconsult d.o.o., revizija i konzalting, 2024.

Poduzeće Magma d.o.o. kod evidentiranja poslovnih promjena nad dugotrajnom imovinom koristi sljedeće poslovne politike:

- dugotrajna materijalna imovina evidentira se po trošku nabave (nabavna vrijednost), koji čini kupovna cijena i svi izravno povezani troškovi za dovođenje sredstva u radno stanje za namjeravanu upotrebu. Dobit ili gubitak nastao prodajom dugotrajne imovine utvrđuje se kao razlika između prihoda ostvarenog prodajom i knjigovodstvene vrijednosti imovine te se priznaju u korist, odnosno na teret prihoda,

- stvari i oprema evidentiraju se kao dugotrajna materijalna imovina, ako im je u vrijeme nabave vijek upotrebe duži od jedne godine, a pojedinačna nabavna cijena veća od 464,53 € za godinu 2023. godine sukladno Zakonu o porezu na dobit,

- na svaki datum Bilance preispituju se knjigovodstveni iznosi materijalne i nematerijalne imovine, kako bi utvrdilo postoje li naznake umanjenja vrijednosti te imovine. Ukoliko takve naznake postoje, procjenjuje se nadoknadivi iznos imovine da bi se utvrdio eventualni gubitak od umanjenja,

- amortizacija imovine počinje se obračunavati kada je imovina spremna za upotrebu, tj. kada se počinje koristiti. Amortizacija imovine prestaje kada je imovina u potpunosti amortizirana ili kada se razvrstava u imovinu koja se drži za prodaju. Amortizacija se obračunava tako da se trošak nabave svakog pojedinačnog sredstva, izuzev zemljišta, otpisuje tijekom procijenjenog vijeka upotrebe primjenom linearne metode po stopama:

- Građevinski objekti 5%
- Postrojenje i oprema 25% - 50%
- Nematerijalna imovina 25 %

5.2. Nabava imovine na primjeru poduzeća Magma d.o.o.

U 2023. godini u cilju unapređenja proizvodnje Magma d.o.o. javila se potreba za nabavkom softvera za offline programiranje pločice robota za robotsko zavarivanje čeličnih sklopova u proizvodnji. Radi se o preklopnim vratima velikih dimenzija, tako da je ručno programiranje dugotrajan proces. Korištenjem robotskih kapaciteta, smanjuje se škart i povećava kvaliteta zavarenih spojeva, a tehnologija zavarivanja predstavlja najvažniju tehnologiju u proizvodnom procesu poduzeća. Programiranjem robotskog postrojenja ovim softverom osigurava se potpuni nadzor nad procesom zavarivanja te se prati kompletna problematika rada, zastoja i učinaka robota.

Sam proces nabave započinje komunikacijom i dogovaranjem oko zahtjeva kupca u ovom slučaju Magma d.o.o. s dobavljačem koji u svojoj djelatnosti treba omogućiti proizvod koji udovoljava potrebama i zahtjevima kupca. Budući da je to još jedna međusobna suradnja između Magme d.o.o. i dobavljača Cloos Austria GmbH, koji je upućen u djelatnost poduzeća i svojim proizvodom zadovoljava potrebe i daje programska rješenja, Magmi d.o.o. šalje Ponudu broj: 211122/1. Slijedom uvida u ponudu Magma d.o.o. šalje Narudžbenicu broj 23/0098 kojom naručuje softver Roboplan Professional. Prema zahtjevu kupca nakon izrađenog programskog rješenja odnosno softvera, dobavljač Cloos Austria GmbH, šalje kupcu proizvod s dostavnicom koju kupac treba ovjeriti te računom za navedeni proizvod u iznosu od 23.605,00 eura.

Slika 6. Račun dobavljača Closs Austria Gmbh

CLOOS AUSTRIA GMBH, Rheinboldtstrasse 15, A- 2342 Biedermannsdorf						Rechnung																										
Magma d.o.o. Industrijska 27 34000 POZEGA KROATIEN						<table border="0"> <tr> <td>Nummer</td> <td>Datum</td> </tr> <tr> <td>24408401</td> <td>28.03.2023</td> </tr> <tr> <td>Bestellnummer</td> <td>Datum</td> </tr> <tr> <td>23/0098</td> <td>09.02.2022</td> </tr> <tr> <td colspan="2">Kundenummer</td> </tr> <tr> <td colspan="2">1114130</td> </tr> <tr> <td colspan="2">Ihre Steuernr.</td> </tr> <tr> <td colspan="2">HR49660480498</td> </tr> <tr> <td>Sachbearbeiter</td> <td>Telefon</td> </tr> <tr> <td>Karolina Schletz</td> <td>+43 2236 62298 12</td> </tr> <tr> <td colspan="2">Mail: KAROLINA.SCHLETZ@CLOOS.CO.AT</td> </tr> <tr> <td colspan="2">EORI-Nummer</td> </tr> <tr> <td colspan="2">ATEOS1000026217</td> </tr> </table>	Nummer	Datum	24408401	28.03.2023	Bestellnummer	Datum	23/0098	09.02.2022	Kundenummer		1114130		Ihre Steuernr.		HR49660480498		Sachbearbeiter	Telefon	Karolina Schletz	+43 2236 62298 12	Mail: KAROLINA.SCHLETZ@CLOOS.CO.AT		EORI-Nummer		ATEOS1000026217	
Nummer	Datum																															
24408401	28.03.2023																															
Bestellnummer	Datum																															
23/0098	09.02.2022																															
Kundenummer																																
1114130																																
Ihre Steuernr.																																
HR49660480498																																
Sachbearbeiter	Telefon																															
Karolina Schletz	+43 2236 62298 12																															
Mail: KAROLINA.SCHLETZ@CLOOS.CO.AT																																
EORI-Nummer																																
ATEOS1000026217																																
Steuerfrei nach §6a UstG																																
Achtung! Bitte benutzen Sie ausschließlich eine der unten angegebenen Bankverbindungen.																																
Zahlungsbedingungen: Bis zum 11.04.2023 ohne Abzug																																
Lieferbedingungen: EXW Ab Werk																																
Versandart: Spedition EU																																
Payment conditions:																																
100% within 14 days net after delivery																																
						Währung EUR																										
Pos.	Material-Nr. Bezeichnung	Menge	Preis	PE	Zolltarifnr./LKZ	Nettowert																										
000010	MT87123000 Roboplan Professional Software without System modeling including standard equipment as listed in offer nr. 211122/1 of 27.01.2023.	1 ST	23.605,00	1ST	/	23.605,00																										
Endbetrag						23.605,00																										

Izvor: Poslovne knjige Magma d.o.o.

Budući da stroj za takvu vrstu proizvodnje ovisi o tom softveru, direktor Magma d.o.o donosi odluku o početku uporabe dugotrajne nematerijalne imovine, odobrava dodjeljivanje inventurnog broja i procjenjuje vijek trajanja na 4 godine.

Slika 7. Odluka o početku uporabe dugotrajne nematerijalne imovine

ODLUKA o početku uporabe dugotrajne nematerijalne imovine

Dana 28.03.2023. primljen je softver RoboPlan Professional, 1 user, evidenitran u knjigovodstvu po dokumentu URI 23/019 od 28.03.2023.

Imovina se evidentira u popisu pod inv. brojem 0589 (M802), financijska vrijednost imovine iznosi 23.605,00 EUR, a procijenjeni vijek trajanja 4 godine.

Stavljanje u uporabu obavljeno je 28.03.2023. godine.

Direktor

Zdenko Prskalo, dipl.inž.stroj.

A handwritten signature in blue ink is written over a red rectangular stamp. The stamp contains the company name 'MAGMA' in large letters, followed by 'POŽEGA CROATIA' and 'ČELIČNE KONSTRUKCIJE' in smaller text. Below the stamp, the text 'Industrijska 21 40000 POŽEGA' is visible.

Izvor: Poslovne knjige Magma d.o.o.

5.3. Računovodstveno evidentiranje softvera Roboplan Professional

Računovodstvo Magma 23.8.2023. zaprima račun za softver Roboplan Professional u iznosu od 23.605,00 eura. Budući da se radi o nematerijalnoj imovini i na temelju odluke direktora da se softver odmah stavi u upotrebu slijedi knjiženje:

Slika 8. Knjiženje računa u glavnoj knjizi

GoSoft	DOKUMENT: Račun primljen-ino			Datum: 21.08.2024 16:57:40	Stranica :1 / 1			
000 Magma d.o.o.				Report: 021 Dokument knjiženja				
POŽEGA								
<u>VD Broj dok.</u>	<u>Dat. per.</u>	<u>Dat. dok.</u>	Partner: 001440 CLOOS AUSTRIA GMBH					
URI 23/019	28.03.2023	28.03.2023	Valuta: EUR					
Opis: ROBOPLAN	Vanj. br.: 24408401		Ref./Kom.:					
<u>Konto</u>								
	<u>Partner</u>	<u>Duguje</u>	<u>Potražuje</u>	<u>Devize</u>	<u>Opis</u>	<u>Valutac.</u>	<u>MT</u>	<u>Projekt</u>
0124	Ulaganja u zaštićena p	23.605,00		EUR				23010
14022	Pretporez od stjecanja	5.901,25		EUR				
2217	Obveze prema dobavl 001440 CLOOS AUSTRIA GMBH		23.605,00	EUR		11.04.2023		23010
24022	Obveze za PDV za stje		5.901,25	EUR				
	Ukupno:	29.506,25	29.506,25		Knjižio: _____			
<u>Br.</u>	<u>Tarifa</u>	<u>Stopa</u>	<u>Osnova</u>	<u>Porez Odb</u>	<u>Tip PDV</u>	<u>Tip stav.</u>	<u>Opis</u>	
1	EU44	25,000	23.605,00	5.901,25	☒ CC III/7 stjecanje dobara			

Izvor: Poslovne knjige Magma d.o.o.

Iz knjiženja je vidljivo da je iznos od 23.605,00 eura zadužena nematerijalna imovina a odobren inozemni dobavljač iz Austrije. Budući da na računu nije iskazan PDV radi se prijenosu porezne obveze na kupca pa je izvršeno knjiženje kojim se i zadužuje i odobrava iznos PDV-a što u konačnici nema nikakve financijske obveze ali ima obveze iskazivanja u PDV OBRASCU sukladno Zakonu od porezu na dodanu vrijednost.

U pomoćnoj knjizi Osnovna sredstva evidentiran je softver, s dodijeljenim sljedećim inventurnim brojem, stopom amortizacije i ostalim i ostalim informacijama.

Slika 9. Knjiženje računa u glavnoj knjizi

GoSoft Poduzeće: 000 Magma d.o.o. God.: 2024

Zapisi Računovodstvo Prodaja Logistika Tehnički podaci Proizvodnja Kvaliteta Analize Sistem Prozori Pomoć

Osnovna sredstva-Osnovna sredstva Financijsko računovodstvo-Dokumenti Nabava-Dokumenti Osnovna sredstva-Pregledi - analize Financ

Osnovno sredstvo: 0589 M802 ROBOPLAN

Privitci

Lista Osn. sredstvo Kretanje Klasifikacija Objedinjavanje/Isključivanje Komentari Otvaranja Obračun OS Raspored po MT

Inventarni br.: 0589 Upotreba: Poslovna * Količina: 1,000 * JM: KOM * *

Naziv: M802 ROBOPLAN * Revalorizac. gr: 01

Naziv dodatni: Zajedno u OS:

Napomena: Udružio:

Nomenklatura: 11 Dat. udruženja:

Dobavljač: 001440 CLOOS AUSTRIA GMBH

Dob. br. dok.: 24408401

Datum nabave: 28.03.2023 * Dok. nab.: URI 23/0019

Datum aktiviranja: 31.03.2023 Dok. akt.:

Datum izuzeća: Dok. izl.:

Datum PS: 28.03.2023 Nabavna vrij: 23.605,00

U garanciji do: Sadašnja vrij: 19.179,07

Osnova za amortiz.: 23.605,00

Nalazište: DIG Magma Projekt DIGITALIZACIJA 20; * *

Radno mjesto: * *

Kontrolna grupa: 0124 Softver * *

Mjesto troška: * *

Zaduženik: * *

Smjena: * *

Izvor: Strano * *

Amortiz. grupa: 1100 nematerijalna imovina * *

% Amort. osnov.: 25,00

Dodatni inv.br.:

Izvor: Poslovne knjige Magma d.o.o.

Poduzeće Magma d.o.o. koristi linearnu metodu amortizacije i to na mjesečnoj razini zbog specifičnosti djelatnosti i tokova proizvodnje na svakoj pojedinačnoj imovini tako da za sva sredstva knjiži amortizaciju u skupnom iznosu pomoću računovodstvenog programa koji joj omogućava sintetički i analitički prikaz obračuna amortizacije. Amortizacija se obračunava od sljedećeg mjeseca kad je imovina stavljena u upotrebu.

Slika 10. Obračun amortizacije po mjesecima

GoSoft Poduzeće: 000 Magma d.o.o. God.: 2024 - [Osnovno sredstvo: 0589 M802 ROBOPLAN]

Zapisi Računovodstvo Prodaja Logistika Tehnički podaci Proizvodnja Kvaliteta Analize Sistem Prozori Pomoć

Osnovna sredstva-Osnovna sredstva Financijsko računovodstvo-Dokumenti Nabava-Dokumenti Osnovna sredstva-I

Lista Osn. sredstvo Kretanje Klasifikacija Objedinjavanje/Isključivanje Komentari Otvaranja Obračun

God.: 2023 Tip: <Svi>

God.	Mje.	Tip pr.	Status	Iznos	Osnovni %	Ubrz. % MT	Konto dg	Konto pt.
2023	4	A1 Amortizacija...	☐	491,77	25,0000			
2023	5	A1 Amortizacija...	☐	491,77	25,0000			
2023	6	A1 Amortizacija...	☐	491,77	25,0000			
2023	7	A1 Amortizacija...	☐	491,77	25,0000			
2023	8	A1 Amortizacija...	☐	491,77	25,0000			
2023	9	A1 Amortizacija...	☐	491,77	25,0000			
2023	10	A1 Amortizacija...	☐	491,77	25,0000			
2023	11	A1 Amortizacija...	☐	491,77	25,0000			
2023	12	A1 Amortizacija...	☐	491,77	25,0000			

Izvor: Poslovne knjige Magma d.o.o.

Dana 05.04.2023. plaćen je račun dobavljaču.

Slika 11. Dokaz o plaćanju računa

Rbr. Datum knjiženja		Datum izvršenja	Račun i naziv platitelja/primatelja	Poziv na broj platitelja	Iznos plaćanja	Potražuje
Referenca			Stvarni dužnik	Opis plaćanja	Duguje	
				Krajnji korisnik		
Račun: HR6623600001300178549			Valuta plaćanja: EUR	PRETHODNO STANJE:		0,00
Račun za posebne namjene prema zakonu/propisu ostali zakoni/propisi				(br.		
1	05.04.2023.	05.04.2023.	HR4623600001101232491	HR02 1440		23.605,00
	20230405-IIB03230405703561846605		MAGMA D.O.O.	HR02 24408401		
	I180230950008540		INDUSTRIJSKA 27 POŽEGA	RN BR. 24408401		
2	05.04.2023.	05.04.2023.	AT143225000000503854	HR02 1440	23.605,00	
	20230405-IIB07230405703586926605		CLOOS AUSTRIA GMBH	HR99		
	2323272152/00001		RHEINBOLDSTRASSE 15	SUPPRECHNUNG NUMMER		
			A-2362 BIEDERMANNSDORF	24408401		
Ukupan broj plaćanja:					1	1
Ukupan iznos plaćanja:					1000	23.605,00
NOVO STANJE:						0,00

Izvor: Izvod br. 1., 05.04.2024. Magma d.o.o.

Dana 30.04.2024. Proknjižena je amortizacija.

Slika 12: Knjiženje amortizacije

Kontna grupa		Konto	Amortizacija	Reval. amort.	Revalorizacija	Reval. otp. vr.	anredni otpis
0124	Softver	0124	3.238,84	0,00	0,00	0,00	0,00
0499	M711 SOFTVER SA SEZNOR DODIROM+HW		158,23	0,00	0,00	0,00	0,00
0502	M714 SOFTVER ZA KONTROLU I MJERENJE MAT.		318,56	0,00	0,00	0,00	0,00
0507	M709 SOFTVER 3D CAD/CAM		530,29	0,00	0,00	0,00	0,00
0509	M719 SOFTWARE ZA CFD ANALIZU		242,08	0,00	0,00	0,00	0,00
0506	M710 SOFTVER ZA RAČUNALNO PROGRAM.DTPS		481,12	0,00	0,00	0,00	0,00
0589	M802 ROBOPLAN		491,77	0,00	0,00	0,00	0,00
0510	M720 SOFTVER ZA 2D MODELIRANJE		82,95	0,00	0,00	0,00	0,00
0501	M713 SOFTVER ZA SINKRONO UPRAVLJANJE		417,95	0,00	0,00	0,00	0,00
0514	M724 SERVER LICENCE BASE 6 KORISNIKA		515,89	0,00	0,00	0,00	0,00
Ikupno:			3.238,84	0,00	0,00	0,00	0,00

Izvor: Poslovne knjige Magma d.o.o.

Nakon četiri godine, kada se amortizacijom imovina svede na nulu, računovodstveno neće imati vrijednost, ali ostaje u upotrebi do uništenja ili otuđenja te se vodi pod imovinom u poslovnim knjigama

Tablica 20. Stjecanje nabave nematerijalne imovine – softver – mjesečna amortizacija

Red. br.	OPIS	IZNOS	KONTO	
			D	P
1	2	3	4	5
1.	Račun dobavljača	23.605,00		2201
	Pretporez od stjecanja dobara iz EU 25%	5.901,25	14022	
	Obveza za PDV za predujam 25%	5.901,25		24022
	Softver	23.605,00	0124	
2.	Plaćen račun dobavljača	23.605,25	2201	
	Ž-R	23.605,00		1000
3.	Obračun mjesečne amortizacije 25%	491,77	4300	
	Akumulirana amortizacija	491,77		0190

Izvor: Izrada autora prema pravilima knjiženja

Cijeli postupak nabave potkrijepljen je dokumentacijom u papirnatom i elektroničkom obliku i prikazana je na uvid i dana na korištenje u svrhu izrade ovog diplomskog rada slijedom događaja:

1. komunikacija putem e-maila,
2. ponuda,
3. narudžbenica,
4. dostavnica,
5. račun,
6. knjiženje računa,
7. evidentiranje osnovnih sredstava,
8. plaćanje računa,
9. obračun amortizacije,
10. knjiženje amortizacije.

6. ZAKLJUČAK

Imovina predstavlja imetak, imanje, posjedovanje, vrijednost, vlasništvo. U poslovnom svijetu imovina se izražava u brojčanom obliku odnosno u vrijednosti nekog dobra koja se može izmjeriti u novcu i prikazati brojčano. Imovina je nešto što ima vrijednost kako osobno i bilo kojem smislu, tako i u poslovnom, imovina je nešto što ima ekonomsku vrijednost i koja predstavlja dobrobit u sadašnjosti i budućnosti.

Na primjeru poduzeća Magma d.o.o. koja je kroz razdoblje od skoro trideset godina stekla temeljnim kapitalom i djelatnošću zavidnu vrijednost imovine, obrađeni su poslovni i računovodstveni postupci nabave softvera, odnosno programskog rješenja koje će uvelike olakšati i unaprijediti proizvodnju. Taj softver predstavlja dugotrajnu nematerijalnu imovinu poduzeća od koje se očekuje korist u budućem razdoblju. Isto tako, ta imovina nije sklona fizičkom trošenju i oštećenjima, ali može zastarjeti jer se promjene na tržištu brzo odvijaju u smislu novih potreba, zahtjeva i rješenja. Kako i do sada, Magma d.o.o. je spremna na takve promjene i u skladu s njima mijenja svoju proizvodnju kroz postrojenja, opremu, alate i kao što je vidljivo, programska rješenja u smislu robotike koja je danas sve zastupljenija na tržištu. Može se zaključiti, da ukoliko se želimo razvijati, napredovati i konkurirati, trebamo investirati u imovinu od koje očekujemo buduće koristi. Naravno svaka djelatnost ima svoju problematiku i susretanja s raznim izazovima, ali svojim odlukama direktno utječe na svoje poslovanje.

Trgovačka društva u Republici Hrvatskoj primjenjuju dvojno knjigovodstvo, a prihode i rashode priznaju u trenutku nastanka. Temeljem HSFI nabava dugotrajne imovine ne predstavlja trošak, već se u trenutku stavljanja u upotrebu povećavaju iznosi te imovine u razredu 0 (bez PDV-a), pretporez i obveza prema dobavljačima. Nabavnu, odnosno, kupovnu vrijednost imovine čini vrijednost te imovine uvećana za sve zavisne troškove koji su nastali pri nabavi. Imovina postaje troškom nakon obračuna amortizacije koju smo dužni obračunati na svu imovinu u upotrebi najmanje jednom godišnje. U slučaju nabave imovine, HSFI točno navodi koja imovina je sklona trošenju i gubljenju na vrijednosti, odnosno nad kojom se može vršiti amortizacija, a koja se ne amortizira. Amortizacijom se umanjuje vrijednost imovine, a povećava trošak poslovanja čime se utječe na financijsko stanje prije oporezivanja što znači da uz ostale troškove, smanjuje se profit poduzeća i umanjuje porez na dobit.

S računovodstvenoga gledišta, svaka poslovna aktivnost koja je izražena u novcu, treba se evidentirati kronološki, slijedom događaja pravovremeno i točno i na temelju vjerodostojne knjigovodstvene dokumentacije. U praktičnom dijelu rada opisan je postupak nabave od slanja formalnog uputa mailom do knjiženja amortizacije. Svaka faza nabave ima određenu poslovnu

dokumentaciju, ali nije sva poslovna dokumentacija evidentirana u poslovnim knjigama. Iz primjera je moguće zaključiti da e mail poruka, ponuda, narudžbenica i dostavnica čine poslovnu dokumentaciju, a knjigovodstvena dokumentacija je ulazni račun, izvod žiro-računa i obračun amortizacije. Isto tako, pojedina knjigovodstvena dokumentacija služi i evidentiranju u više poslovnih knjiga pa je ulazni račun evidentiran u dnevniku knjiženja, Glavnoj knjizi i pomoćnoj knjizi dugotrajne imovine.

LITERATURA

1. Anthoni R.N.; Reece J.S. (2004) Računovodstvo – Financijsko i upravljačko računovodstvo, PRIF-plus d.o.o. za nakladništvo i poslovne usluge
2. Baica Z.; Baica N. (2013) Knjigovodstvo za male i srednje poduzetnike - primjena HSFI-a, Zagreb, Centar za računovodstvo i financije d.o.o.
3. Belak V. (2006) Profesionalno računovodstvo prema MSFI i hrvatskim poreznim propisima, Zagreb, Zgombić&Parneri – nakladništvo i informatika d.o.o.
4. Data . link unija, poslovno savjetovanje, Obračun amortizacije i stope amortizacije URL: <https://unija.com/hr/obracun-amortizacije-i-stope-amortizacije/> [pristup 14.08.2024.]
5. Hrvatska enciklopedija, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024., Računovodstvo, URL: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/racunovodstvo> [pristup 13.08.2024.]
6. Minimax, poslovno savjetovanje, web računalni programi, Amortizacija, URL: <https://www.minimax.hr/hr-hr/sto-je-amortizacija-i-kako-utjece-na-poslovanje> [pristup 01.09.2024.]
7. Reconsult d.o.o. revizija i konzalting (2024), Godišnje izvješće na dan 31.12.2023., Zagreb
8. TEB, poslovno savjetovanje, Kako odrediti stopu amortizacije, D. Zaloker (2023) URL: <https://www.teb.hr/novosti/2023/kako-odrediti-stopu-amortizacije/> [pristup 14.08.2024.]
9. TEB, poslovno savjetovanje, Modeli obračuna amortizacije, D. Zaloker (2021), URL: <https://www.teb.hr/novosti/2021/metode-obracuna-amortizacije/> [pristup 01.09.2024.]
10. Zakon o porezu na dobit, NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 114/22, 114/23
11. Zakon o računovodstvu, NN 85/24

PRILOZI

POPIS TABLICA:

- Tablica 1. Osnovne računovodstvene isprave
- Tablica 2 Pravila i metode u računovodstvu
- Tablica 3. Osnovni financijski izvještaji u računovodstvu
- Tablica 4. Shema kontnog plana
- Tablica 5. Vrste dugotrajne imovine
- Tablica 6. Vrste kratkotrajne imovine
- Tablica 7. Shematski prikaz imovine i njenih izvora u bilanci
- Tablica 8. Primjer knjiženja kupnje građevinskog zemljišta
- Tablica 9. Primjer knjiženja kupnje poslovne zgrade
- Tablica 10. Primjer knjiženja izgradnje građevinskog objekta u vlastitoj izvedbi
- Tablica 11. Primjer knjiženja stjecanja imovine financijskim najmom
- Tablica 12. Primjer knjiženja stjecanja imovine razmjenom za drugo sredstvo
- Tablica 13. Primjer knjiženja stjecanje imovine donacijom od fizičkih i pravnih osoba
- Tablica 14. Pregled porezno dopuštenih stopa amortizacije prema Zakonu o porezu na dobit
- Tablica 15. Primjer knjiženja godišnje stope amortizacije
- Tablica 16. Primjer knjiženja gubitka od umanjenja vrijednosti dugotrajne imovine
- Tablica 17. Primjer knjiženja revalorizacijskog povećanja vrijednosti sredstava
- Tablica 18. Primjer knjiženja rashodovanja stroja namijenjenog za uništenje
- Tablica 19. Primjer knjiženja otuđivanja, prodaje stroja odmah nakon rashodovanja
- Tablica 20. Stjecanje nabave nematerijalne imovine – softver – mjesečna amortizacija

POPIS SLIKA:

- Slika 1. Financijski izvještaj – Bilanca - Magma d.o.o. 2022./2023.g.
- Slika 2. Financijski izvještaj - Račun dobiti i gubitka – Magma d.o.o. 2022./2023.g.
- Slika 3. Financijski izvještaj - Izvještaj o novčanim tokovima – Magma d.o.o. 2022./2023.g.
- Slika 4. Financijski izvještaj - Izvještaj o promjenama kapitala – Magma d.o.o. 2023.g.
- Slika 5. Prikaz dugotrajne imovine – Magma d.o.o. – 2022./2023.g.
- Slika 6. Račun dobavljača Closs Austria Gmbh
- Slika 7. Odluka o početku uporabe dugotrajne nematerijalne imovine
- Slika 8. Knjiženje računa u glavnoj knjizi

Slika 9. Knjiženje računa u glavnoj knjizi

Slika 10. Obračun amortizacije po mjesecima

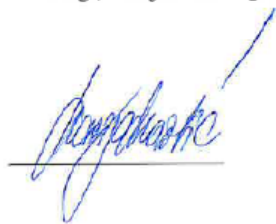
Slika 11. Izvod s Žiro računa

Slika 12. Mjesečni iznos amortizacije softvera

IZJAVA O AUTORSTVU

Ja, Marija Martić, pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor završnog/diplomskog rada pod naslovom: Računovodstveno praćenje nabave imovine te da u navedenom radu nisu na nedozvoljen način korišteni dijelovi tuđih radova.

U Požegi, 9. rujna 2024. godine.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Marija Martić', is written over a horizontal line.

Potpis studenta